

Climent

Climent

Gerard i

Gerard

Gerroera

Gerroera

alum d'olis

Climent
Gerard
Gerroera

CONTINGUTS

Què pots trobar en aquest número?

Les activitats de l'Agrupació, a partir de la pàgina 4.

La informació local: el noticiari i altres informacions, entre les pàgines 8 i 11.

Una entrevista a Magdalena Barceló Oliver, que ha de fer la volta a Mallorca en *paddle surf*, a les pàgines 12-13.

Una secció especial sobre l'ampliació i el canvi de nom del CEIP Climent Serra i Servera, entre les pàgines 13 i 19.

La secció «Creació» amb la glosa de Lluís Sastre, un poema de Jaume Rosselló, a la pàgina 17.

Tercera (i darrera) entrega de «Porreres, poble d'acollida»: entre les pàgines 20 i 23 trobareu diversos continguts relacionats amb l'arribada de gent de Llatinoamèrica i Europa de l'Est.

Notes històriques: la tercera entrega d'articles sobre malnoms porrerencs, pàgines 24-25.

Torna «de Porrera a Porreres», a la pàgina 26.

La Llum Jove, amb l'experiència de M. Magdalena Rigo com a voluntària a Tanzània, a la pàgina 27.

La secció d'opinió amb un article de Petra Ramonell Sastre i un altre de conjunt entre Maria Antònia Nicolau i Cesca Roig, amb reflexions sobre la immigració, fruit de les edicions especials del *Llum d'Oli*. Pàgines 28-30.

C/ D'EN CERDÀ, 56
PORRERES

PAPERERIA
I
ESTANC

es Cantó

688 790 250
871 811 669

papereriaescanto@hotmail.com

MANIS

C/Almoïna 30, Porreres.
Tel: 971 16 84 56

MUNICH CUBCO GUESS FIFTYFOUR FORMINO REPLAY SCOTCH&SODA AMSTERDAM CULTURE PLEASE TOMMY HILFINGER new balance adidas

ENCARA NO ETS SUBSCRIPTOR O SOCI DE L'AGRUPACIÓ?

Per a poder existir, tant l'Agrupació Cultural com el *Llum d'Oli* necessiten la col·laboració i compromís de la gent de Porreres. Som molts, però encara volem ser més! T'animam a subscriure't a la revista o bé a fer-te soci de la nostra entitat, així ens ajudareu a seguir endavant amb la nostra tasca desinteressada en favor de la cultura i la informació al nostre poble.

Preus: si tens menys de 30 anys, el cost és de 20€ anuals. A partir dels 30 anys, el preu és de 35€ anuals. Subscripció a la revista: 15€ anuals. Totes les modalitats inclouen l'enviament del *Llum d'Oli* al vostre domicili! Contacta amb nosaltres a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com

Podeu trobar el *Llum d'Oli* a la venda als següents establiments: estanc Ca n'Ana, papereria es Cantó, papereria Nova Pemi, fruiteria Ca na Maria, a l'Escrivania i a la Cooperativa Agrícola.

EL REPARTIMENT DE MEDALLES

Maig del 2022 - Núm. 170
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edició:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer d'en Mago, núm. 6
www.agrupacioculturalporreres.blogspot.com
www.facebook.com/acporreres
www.facebook.com/llumdoliporreres

Coordinació:

Catalina Maria Garí Blanch
Sebastià Lliteres Lliteres
llumdoliporreres@gmail.com

Consell de redacció:

Catalina Garcia Garí
Francesc Melià Barceló
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Gabriel Noguera Vich
Marc Prieto Gornals
Cesca Roig Sampol

Col·laboradors/es:

Joan Barceló Barceló
Maria Barceló Crespi
Germanes Barceló-Crespi
Adrià Domènech Simó
Damià Duran Jaume
Tomeu Garí Salleras
Joana Mora Cerdà
Joan Melià Garí
Petra Ramonell Sastre
M. Magdalena Rigo Barceló
M. Antònia Rigo Gallard
Jaume Rosselló Tomàs
Lluís Sastre Barceló
Simó Tortella Sbert
Associació Premsa Forana
CEIP Climent Serra Servera
Joves de Mallorca per la Llengua
Revista Ressò (Campos)

Fotografies:

Simó Tortella Sbert
Arxiu Agrupació Cultural

Correcció lingüística:

Catalina Maria Garí Blanch

Coberta: dibuix guanyador del concurs de portades organitzat entre el *Llum d'Oli* i el CEIP Climent Serra Servera. La votació es va fer mitjançant Instagram i també dins el propi consell de redacció. Nom de l'autor: Malak Zougaghi, de 6è de primària.
ENHORABONA, MALAK!

Imprimeix:

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: disseny@grafiquesllopis.com

Els articles publicats reflecteixen únicament l'opinió dels seus autors.

G CONSELLERIA
O FONS EUROPEUS
I UNIVERSITAT I CULTURA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ POLÍTICA LINGÜÍSTICA

El màxim objectiu dels esportistes d'elit és l'obtenció de títols i medalles. Un cop s'aconsegueixen, els guardonats els fan extensius al seu equip de col·laboradors, persones imprescindibles per obtenir l'èxit. Alguns dels nostres polítics persegueixen el mateix objectiu, amb una diferència important: solen deixar al marge les persones que els assessoren i, en molts de casos, estan més preparades.

Fa unes setmanes, es va inaugurar l'ampliació de l'Escola Nova, el nou CEIP Climent Serra i Servera. L'ampliació, juntament amb el canvi de nom, són dues fites que celebrem amb orgull i alegria. Qui ens hagués dit fa 20 anys que aquest centre duria el nom de la persona que el va començar a construir i va pagar amb la seva vida aquest fet?

A l'acte d'inauguració més institucional es comptà amb la presència de la presidenta del Govern, Francina Armengol; el conseller d'Educació, Martí March; la batlles de Porreres, Francisca Mora i altres autoritats i tècnics de l'obra. «La importància d'invertir en educació és el millor que es pot fer com a societat», va dir la màxima autoritat illenca. Indubtablement, la medalla d'or fou per a ella. Ara bé, ni una paraula del canvi de nom, ni una frase del mestre d'obres, Climent Serra Servera.

Aquest passatge és ben curiós. Cal recordar que el mes de setembre passat, el ple de l'Ajuntament va aprovar per majoria el canvi de nom, una decisió que va comptar amb el vistiplau de la Conselleria d'Educació; una iniciativa que va partir del claustre de professorat del centre: és d'agrair la magnífica proposta i la valentia dels docents de recordar i reconèixer la figura del mestre d'obres que fou assassinat el mes d'agost de 1936. A més de tot això, que no és poc, el claustre, dirigit per Maria Antònia Rigo Gallard, va organitzar una sèrie d'activitats que serviren per donar a conèixer la figura del mestre d'obres, l'evolució de les escoles públiques de Porreres, la construcció de la nova escola del 1976, entre d'altres iniciatives i activitats.

Uns dies més tard, es va celebrar un segon acte, més popular, obert al públic en general, en què s'esdevingué l'homenatge i reconeixement institucional a la família Serra Servera. Fou un acte correcte, però potser va faltar una major difusió i fer extensiva la convidada a tota la comunitat educativa del poble. En el mateix sentit, reconèixer els esforços realitzats per particulars, associacions i membres electes anteriors en la pugna per aconseguir una escola millor.

Hagués estat una bona ocasió perquè tant l'Agrupació com la Comissió de Memòria de l'Ajuntament organitzassin actes com una exposició, xerrades sobre l'ensenyament en temps de la República, la història i evolució del centre, els mestres porrerenques represaliats (Miquel Ximelis Bisquera *Cotó*, el catedràtic Antoni Garau Bover *Peret* i Joan Roca Escandell *de l'Hospital*). La lluita i llegat de la memòria, que tants d'anys ha costat de normalitzar, també s'ha de construir des del present: ha d'arribar a tothom, als familiars de les víctimes, a totes les generacions, al conjunt de la societat.

En el reconeixement del seu valor s'entén la seva importància per a la societat actual i futura. Cal donar valor a la celebració dels èxits i per això ens queda un cert regust agre dolç per no haver aconseguit que aquesta fita històrica fos un gran motiu de festa, celebració i reconeixement. Però potser encara hi som a temps.

És una pena que els familiars de Climent Serra *de can Banyat* no tenguessin al seu costat les autoritats del Govern, ni molts dels familiars d'altres víctimes porrerenques assassinades. De la mateixa manera, sobta que no intervinguessin en cap moment de l'acte. Va semblar que hi havia dues medalles en joc: la d'argent per la màxima autoritat municipal i la de bronze pel responsable local de la Memòria Històrica. Això es diu: mala memòria. Igualment, volem donar la més sincera enhorabona a tota la família de Climent Serra Servera, a l'amo Toni *de sa Ford* i al seu germà (ja difunt, per desgràcia) per la seva lluita incansable. Ells no en volien cap, de medalla.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA A LES AULES

El dissabte, 2 d'abril vàrem gaudir de la presentació del llibre *La memòria democràtica a les aules*, de la Dra. Elisabeth Ripoll Gil, editat per Lleonard Muntaner. L'autora, que fou presentada per Tomeu Garí, va explicar que en aquest llibre ha condensat la gran majoria de materials didàctics que existeixen a les Illes Balears per poder transmetre la memòria democràtica a les aules: des de documentals a llibres, passant per passejades i obres de teatre. Una eina útil per al personal docent que vulgui utilitzar-lo a les aules.

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA A LLUBÍ

El diumenge, 3 d'abril vàrem anar a Llubí i recorreguérem part del seu terme.

Poguérem visitar l'ermita del Sant Crist, l'església parroquial, el Centre Cultural Sa Farinera (restauració d'un molí del segle XVI, farinera del segle XIX-XX), talaiots dels Racons i el barri de son Ramis. També el llogaret de Binifalet. Ens acompanyaren Gabriel Alomar i Miquel Perelló, bons conegedors del seu poble.

PROJECCIÓ DE LA PEL·LÍCULA LES PERSEIDES

Dia 8 de maig vam projectar la pel·lícula *Les Perseides* al local social de l'Agrupació. Aquest film adreça la qüestió de la memòria històrica des del punt de vista de la generació

dels renets, aquells que no han viscut la guerra i rarament han conegut algun supervivent. Amb la directora d'art Betma Janer i l'assessor històric Sebastià Lliteres vam fer un col·loqui sobre la pel·lícula i sobre com els més joves encaren el fantasma de la Guerra Civil.

CAMINADA FINS LA CREU

Dissabte, 9 d'abril, en motiu de l'acte en homenatge als republicans que moriren darrera la Creu durant la Guerra Civil, l'Agrupació organitzà una caminada des de Plaça fins al Racó de la Memòria, agafant el testimoni de l'Assemblea Popular de Porreres que posà en marxa aquesta caminada fa uns anys. Un grupat de porrerencs ens concentràrem a les 11:15h. per partir cap a l'indret disposats a seguir l'acte i, especialment, escoltar al Dr. Miquel Fiol Sala, el qual va ser el convidat en aquesta ocasió. No va deixar a ningú indiferent.

COL·LABORACIÓ, JURAT DELS PREMIS SANT JORDI IES PORRERES

Un any més, diversos membres de la junta de l'entitat hem participat com a membres del jurat del concurs literari de Sant Jordi de l'IES Porreres. Des de l'Agrupació volem destacar el bon nivell de les obres presentades i el gust que hem passat fent-ne la valoració.

Volem aprofitar aquestes pàgines per agrair al professorat l'organització del certamen literari. També volem donar l'enhorabona a tots els participants, especialment als guanyadors de cada categoria. Us animam a continuar escrivint sempre que ho desitgeu!

PARADETA DE LLIBRES A LA FESTA DE MONTI-SION

Com cada any, l'Agrupació va ser present a Monti-sion el dia de la festa del santuari, el diumenge de l'Àngel; enguany, dia 24 d'abril. Hi vàrem vendre llibres de tot tipus, escrits en llengua catalana. Un bon nombre de vilatans es va acostar per comprar-ne algun. Just acabada la festa, arraconàrem els llibres i baixàrem fins a la vila per celebrar el pas del Correllengua pel nostre poble.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LLIBERTAT, AMNISTIA, ESTATUT D'AUTONOMIA

El passat dissabte, 30 d'abril l'històric militant antifranquista Miquel Rosselló del Rosal va passar pel local de l'Agrupació a presentar el llibre *Llibertat, amnistia, estatut d'autonomia: memòries d'un jove mallorquí antifranquista i comunista*. Aquest llibre, editat per Leonard Muntaner Editor el 2021, és una segona part de les seves memòries, centrades en aquesta ocasió ens els interessants anys del final del Franquisme i Transició (del 1973 al 1977). Durant la seva exposició, va reflexionar sobre les debilitats del procés de Transició espanyola, les renúncies d'aquella època per part de l'esquerra i va explicar que «en aquells anys n'hi havia que lluitaven més pensant en treure un bon resultat electoral en democràcia que no en acabar del tot amb la dictadura».

EIXIDA CULTURAL I PAISATGÍSTICA PELS MUNICIPIS DE VALLEMOSSA I DEIÀ

El diumenge, 1 de maig tornarem a gaudir d'una eixida cultural. Trecàrem pels municipis de Valldemossa i Deià amb motiu de fer memòria de l'arxiduc Lluís Salvador d'Habsburg-Lorena i Borbó-Dues Sicílies, atès que enguany es compleix el 175 aniversari del seu naixement.

Al principi pararem al llogaret de s'Esgleieta (Esporles), ran de la capella de Santa Maria de l'Olivar, on es conserva una taula gòtica.

No poguérem visitar Miramar perquè, justament, va estar tancat. Cal recordar que en temps de Jaume II, per iniciativa de Ramon Llull, s'hi fundà una escola de llengües orientals i que al segle XV s'hi instal·là la primera impremta a Mallorca.

Sí que varem accedir a son Marroig, que fou propietat de l'arxiduc (també Miramar) on se'n conserven molts objectes.

Dinàrem de pa en taleca baix les alzines de l'ermita de la Trinitat, que després visitarem, i parlarem amb un dels tres únics ermitans que queden a Mallorca.

Un bon recorregut emmarcat en l'encisador paisatge de la serra de Tramuntana.

A tots els indrets no mancà una completa explicació d'aspectes històrics, artístics, toponímics, etc.

EXCURSIÓ DEL GEP PER LA COMA DELS CAIRATS

Dia 1 de maig anàrem fins a Valldemossa ja que uns companys nostres d'aquest poble ens convidaren a una sortida per la seva contrada. Varem partir des de sa Coma cap el camí de sa Coma dels Cairats (GR 221); seguïrem una estona pel camí i ens varem desviar a l'esquerra (segons ens conten, pel camí que pujava fins al refugi). Pujàrem el puig dels Boixos (927 metres) i d'aquí cap a sa cova de s'Aigua i per dins l'alzinar, anàrem fins el Racó Perdut, des d'on enllaçarem un altre pic amb el GR 221 pel pas de la Creu.

BAR
CA'N
GUILLEM
 ENTREPANSTAPESPIZZES

AV. BISBE CAMPINS, 1 PORRERES 971 647 495

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguetes. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12 • Porreres.

Tel. 971 16 66 36 - Fax: 971 64 70 24

Davallàrem cap al refugi de Son Moragues o dels Cairats, passant per la casa de neu. Des del refugi fins a la font dels Polls, on agafarem el camí del Caragol, que duu a la serra de Son Moragues, ens desviarem per anar cap al pas de sa Regata, i cap a Valldemossa s'ha dit! Gràcies amics valldemossins per la diada que ens regalàreu!

LLIÇÓ DE JOAN MELIÀ: «LES PERSONES I LES LLENGÜES»

Durant el mes de maig, l'AC ha organitzat tres conferències relacionades amb la situació de la llengua catalana. En totes tres hi ha hagut una considerable assistència de públic.

La primera va ser el divendres 6. Amb el títol «Les persones i les llengües», la va impartir el nostre consoci Joan Melià. Va argumentar que la relació entre la llengües i els individus és molt més àmplia que la que s'estableix amb la funció estrictament comunicativa. Va reflexionar sobre la pro-

blemàtica de l'ús social de la llengua catalana en la nostra societat, què es pot fer, més enllà de l'actuació institucional, per a ajudar a la normalització de l'ús com a ciutadans i va exposar alguns recursos perquè l'activisme a favor de la llengua no ens exigís esforços excessius.

RECORREGUT URBÀ PER CIUTAT

El divendres, 13 de maig, a l'horabaixa, va tenir lloc un recorregut urbà per Ciutat.

En aquesta ocasió vàrem centrar l'atenció en observar les darreres intervencions arqueològiques i arquitectòniques del baluard del Príncep.

Després férem un passeig per damunt la murada passant per molts indrets amb interès històric i urbanístic. A cada punt hi va haver l'oportuna explicació.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *EL CATALÀ, ON VA?* AMB JOAN MELIÀ I JAUME CORBERA

El dissabte 14 de maig, Jaume Corbera, professor de la UIB, va impartir una conferència de presentació del llibre *El català, on va?* El presentador, que és un dels diversos autors dels articles que apareixen en el llibre, primer de tot va explicar què era el Cercle Vallcorba, l'entitat editora del llibre, iquina n'era la funció. Posteriorment exposà quins són els temes principals tractats en el llibre, que va des d'aspectes problemàtics de la normativa, en la majoria de casos, fins a qües-

**jaume
sastre
soler SL**
materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

L G FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)
Taller: Ctra. Porreres - Montuïri, Parcela 250
Telef. i Fax 971 16 84 66

tions relacionades amb l'ús social. En aquests dos fronts és on es localitzen els principals perills per a la llengua: d'una banda, una progressiva degradació i pèrdua de genuïnitat; de l'altra, el retrocés de l'ús.

**LLIÇÓ DE JOAN-ALBERT VILLAVERDE GUAL
«I COM HO FAREM, SITU NO M'ENTENS? REVISIÓ DELS ARGUMENTS PER RECLAMAR L'ÚS DE LA LLENGUA»**

El tècnic lingüista Joan-Albert Villaverde, el divendres següent, dia 20 de maig, va proposar que l'argumentació a favor de la importància del manteniment de la llengua catalana en la nostra societat no es basi només en aspectes de compensació de la persecució patida en èpoques anteriors —encara en trobam exemples de la seva pervivència—, ni en la importància cultural que suposa l'existència d'una llengua i la projecció cap al futur. La seva proposta, feta tenint en compte el context actual, és que es doni més rellevància a l'argument de la necessitat que els parlants gaudeixin de seguretat lingüística, sense que l'ús de la llengua sigui estressant per a l'usuari.

EXCURSIÓ DEL GEP PER BETLEM I LA TALAIA FREDA

Aquest cop triàrem, la serralada de Llevant (Parc Natural) que no per desconeguda deixa de ser espectacular. Les nostres fites de diumenge 29 de maig foren el puig de sa Creu

o des Migdia (492 metres) i sa talaia Freda o puig Morei (561 metres) pels passos de ses Osques i des Porcs.

Des de la urbanització de Betlem agafarem el camí des Caló i, un poc abans del desviament de cala na Clara, agafarem a la dreta un carrerany poc definit que presenta un fort desnivell en poc temps; per dins un carritxera i amb el torrent de sa Parrada a la nostra esquerra, seguirem pujant. Després, una grimpada, una aferrada forta a les carritxeres... i arribarem al pas de ses Osques que ens deixa al costat del puig de sa Creu. Allà descansarem un poc, pegarem un rovec i gaudirem de les esplèndides vistes: el cap de Formentor, sa talaia i badia d'Alcúdia, el cap Ferrutx, etc.

A continuació, tornarem crestejant cap a sa talaia Freda, el punt més alt d'Artà. Des d'aquest indret, començarem la davallada i, quasi sempre crestejant, anarem a cercar el pas dels Porcs. Quan érem en aquest punt, ens visitaren tres voltors negres!. Una vegada arribats al pas, començarem la davallada amb una forta pendent, el càrritx ens fou de molta ajuda, i qualche vegada posarem el cul enterra. Per dins una torrentera seguirem davallant fins el camí del Barrancar. A partir de llavors, ja pareixia que anàvem per un enrajolat fins al camí des Caló, el qual seguirem fins el desviament de la cala, on baixarem per pegar un capfíco i aprofitarem per dinar i fer una becadeta.

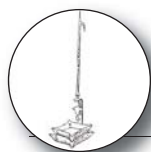
Bar Pub
ES FAROLET

COOPERATIVA AGRICOLA DE PORRERES
(Sdad. Coop. Ltda.)

Tel.: 971 64 71 81
E-mail: agricolaporreres@hotmail.com
Carrer de sa Cooperativa, 29
07260 Porreres - Illes Balears

LA FLAMA DE LA LLENGUA VA PASSAR PER PORRERES!

Redacció - Fotografies: Joves de Mallorca per la Llengua

El passat 24 d'abril, la flama del Correllengua 2022 va fer aturada a Porreres. Organitzat pels Joves de Mallorca per la Llengua, la flama acompanyada per molts voluntaris arribà des de Felanitx, on fou recollida pel Club Ciclista de Porreres i conduïda fins a la ronda d'Alcassor. Entrà pel carrer Pare Francesc Molina, seguí pel carrer Sa Galla i agafà el carrer Major per descansar uns minuts a la Plaça de la Vila on es va llegir un manifest en favor de la llengua catalana, la nostra llengua. Moltes persones aprofitaren per fer-se una fotografia amb la flama! El manifest el llegiren diversos alumnes dels centres educatius de Porreres, i altres voluntaris.

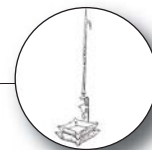
Després, el gruix de la manifestació es dirigí cap a Vilafranca per seguir la seva ruta, passaren per l'avinguda Bisbe Campins, el carrer den Sala, el carrer Tort, la ronda de Porrera i la carretera de Vilafranca. Un grup de valents i valentes del Club Atletisme Porreres varen dur la flama ni més ni manco que fins a la possessió dels Pagos i, quan tornaren a Porreres, varen ser rebuts amb aplaudiments i música dels xeremiers que els esperaven a Sa Fonda. El pas del Correllengua per Porreres fou coordinat per l'Agrupació Cultural. Volem agrair des d'aquesta pàgina la col·laboració de totes i cadascuna de les persones que ho varen fer possible! Gràcies i visca la nostra llengua!

AINA MARIA SANSÓ ROSSELLÓ

PROPOSADA FILLA IL·LUSTRE DE MANACOR

Redacció

Sansó i la dedicació de tota una vida a la cultura popular.

A Porreres, poble d'acollida, n'Aina s'hi sentia a gust i, com a dona compromesa amb la cultura i tradicions musicals, fou habitual col·laboradora de l'Agrupació Cultural i de la revista *Llum d'Oli*.

Aina M. Sansó Rosselló nascuda a Manacor el 31 de març de 1960 i finada dia 18 de juliol de 2017 va ser proposada, juntament amb Catalina Riera Roig, Joan Riera Ferrari i Llúisa Fuster Cortès, com a filla il·lustre; i Cristòfol Pastor Noguera, M. Montserrat Ferrer Oliver, Sebastià Sansó Barceló i Margalida Cortès Fons, fills predilectes de Manacor.

«Volem que sigui un reconeixement el més ampli possible, que reflecteixi el Manacor actual. I per això, s'han de reconèixer i tenir molt en compte, també, les dones. Tots vàrem coincidir, i vull agrair la predisposició de tots els portaveus que en molt poc temps ha derivat en la proposta que avui presentam amb el màxim consens», va dir el batle, Miquel Oliver, el passat mes d'abril.

N'Aina era mestra, musicòloga i experta en cultura popular de Mallorca. Va ser, juntament amb Maria Coloma Gelabert i Maria Galmés, una de les tres recuperadores de la dansa dels Cossiers a Manacor. L'Ajuntament reconeix la labor de n'Aina

Des de l'estiu de 2018 l'Escola Municipal de Mallorca de Manacor custodia el *Fons Aina Sansó* on hi ha tot el material per a la consulta pública que va recopilar durant tots els anys dedicats a l'estudi de la dansa dels Cossiers.

L'acte de reconeixement dels Fills predilectes tindrà lloc a final d'octubre i a principi de novembre es reconixerà els Fills il·lustres.

Enhorabona a la família!

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

ABRIL

Dia 3	0,4 litres/m ²
Dia 5	8,5 litres/m ²
Dia 6	0,8 litres/m ²
Dia 12	2,6 litres/m ²
Dia 13	4,8 litres/m ²
Dia 20	4,0 litres/m ²
Dia 21	1,1 litres/m ²
Dia 22	0,3 litres/m ²
Dia 23	0,9 litres/m ²
TOTAL	23,4 litres/m²

MAIG

Dia 3	0,8 litres/m ²
Dia 4	1,2 litres/m ²
Dia 24	23,2 litres/m ²
TOTAL	25,2 litres/m²

Serveis Melià Roig

- Serveis:*
- Cultivadors
 - Fressadora
 - Trituradora
 - de Llengya
 - Arada
 - Arada
 - milagrossa
 - Desbrossadora

Telf: 649 83 41 87 / 636 51 58 36

NOTICIARI PORRERENC

Simó Tortella Sbert

ACTE DE RECORDANÇA A LES VÍCTIMES DE LA GUERRA CIVIL

Aquest any ja es va poder reprendre amb presència de públic l'acte institucional que organitza l'Ajuntament de Porreres entorn del 14 d'abril per recordar a tots aquells que lluitaren per mantenir l'ordre constitucional de la II República davant l'alçament militar del general Franco. Se celebrà dia 9 d'abril.

El convidat per fer el parlament va ser el cardiòleg porrerenc Dr. Miquel Fiol Sala. La seva intervenció va ser molt emotiva i al final va demanar perdó en nom d'aquelles famílies de dretes que, per un motiu o altre, no havien pogut reconciliar-se amb les dels represaliats. Per la seva part Maria Ripoll Garau (94 anys), fillola del batle Climent Garau Juan va recollir aquesta emotiva reconciliació per part de les famílies dels represaliats que eren presents al Racó de la Memòria.

CONCERT DE MARXES FÚNEBRES DE LA FILHARMÒNICA PORRERENCA

Dia 9 d'abril es dugué a terme un concert de la Filharmònica Porrerenca de música de Setmana Santa al temple parroquial. Va ser el moment per poder escoltar amb tranquil·litat les notes que la banda de música ens té avesats a sentir en les seves desfilades a les processons. Una vegada escoltat dit concert, només ens queda encoratjar als músics, director i directiva a seguir realitzant dit concert en propers anys.

ES REPRENEN LES PROCESSIONS DE SETMANA SANTA

La setmana de dia 11 al 17 d'abril es varen reprendre les processons i la celebració de la Setmana Santa i Pasqua amb certa normalitat, una vegada superada la part més dura de la pandèmia de la COVID-19.

Les confraries i la parròquia de Porreres després de 2 anys pogueren organitzar els actes habituals d'aquestes festes religioses cristianes que tanta presència tenen als nostres carrers.

INAUGURADA L'AMPLIACIÓ I EL CANVI DE NOM DEL CEIP CLIMENT SERRA I SERVERA

La inauguració es va dur a terme en dues tongades. La primera, dia 11 d'abril dematí, amb la presència de la presidenta del Govern Francina Armengol, el conseller d'Educació Martí March, la batlessa Xisca Mora, la directora del centre Maria Antònia Rigo i altres regidors i tècnics de l'obra. Es varen dirigir unes paraules al conjunt de l'alumnat i professorat del centre. S'inaugurà i visità l'ampliació del centre, ja en ple funcionament, amb unes noves aules més petites, però útils i funcionals, segons les professores consultades.

La segona tongada arribà dia 21 d'abril, amb un acte l'horabaixa amb la família Serra i Servera, encapçalada per Toni Serra Bauçà, fill del mestre d'obres assassinat el 1936 per ser el mestre d'obres de l'escola pública impulsada per la Comissió Gestora del Front Popular liderada per Climent Ga-

rau *Marió*. Toni Serra descobrí la placa que dona nom a l'escola, i la batlessa, la directora del centre i el regidor Miquel Àngel Veny dirigiren unes paraules al públic porrerenc, que després pogué visitar les noves instal·lacions.

TORNA LA FESTA DE MONTI-SION

Dia 24 d'abril a les 9 hores es produí la concentració davant l'Ajuntament per pujar a peu fins al puig. Durant el matí no hi faltà la missa, el concert de la

Filharmònica, la ballada dels Aires de Monti-sion i la paradeta de llibres de l'Agrupació Cultural. El mateix dia se celebrà la XV Fira Ecològica organitzada per APAEMA i amb la col·laboració d'altres entitats i institucions, com l'Ajuntament de Porreres. La ramaderia extensiva fou la protagonista d'aquesta edició. Com a anècdota, els apicultors presents a la Fira hagueren d'actuar per controlar un eixam d'abelles que va aparèixer al carrer de l'Hospital.

DIADA MUSICAL 2022

Aquesta ha estat la 9a edició i ha servit per mostrar que Porreres segueix essent una vila capdavantera en qüestions musicals. Cant coral, batucada,

xeremiers, ball de bot, concerts a plaça, a l'església i a l'auditori ompliren el cap de setmana del 13 al 15 de maig.

FESTIVAL INTERNACIONAL DE TERESETES

El 24è Festival Internacional Teatre de Teresetes (celebrat del 16 al 22 de maig) organitzat per la companyia mallorquina Elàstic Nou Produccions va fer aturada a Porreres per posar en escena l'obra *Somnis de sorra*, un viatge oníric amb l'arena com a protagonista principal.

El festival d'aquest any ha estat present a 17

municipis que han acollit companyies provinents de Canadà, Eslovàquia, França, República Txeca, Aragó, Catalunya i Mallorca.

INICIATIVA PIONERA DEL C.E. ES PLA EN MATÈRIA DE PREVENCIÓ DE L'ASSETJAMENT

El Club Esportiu Es Pla va signar el passat 27 de maig un protocol de prevenció i intervenció en l'assetjament entre iguals en l'àmbit esportiu amb el suport dels ajuntaments de Porreres, Montuïri, Vilafranca, els centres educatius dels tres pobles i els policies tutors dels municipis. L'objectiu és coordinar les actuacions entre les entitats esportives i educatives que es realitzin als nostres pobles per poder prevenir, detectar i intervenir, si fos necessari, en situacions d'assetjament entre iguals. Aquest protocol ha estat redactat per la porrerenca Marta Escoda Trobat i també hi ha col·laborat el nostre company Xesc Melià Barceló.

I FIRETA D'ARTESANIA

Dissabte, 28 de maig se celebrà la I Fireta d'artesanía organitzada per l'Associació de Dones Porrerencques a la Plaça del Molí de n'Amengual, amb diverses paradetes de productes artesanals produïts a Porreres, principalment amb dones com a protagonistes. Hi poguérem trobar sabons artesanals, peces de tela, de fusta, de llauna, menjar, flors, joies, roba i servei de bar ofert per la pròpia entitat, que té intenció de repetir l'esdeveniment. El mateix dia, a l'Escorxador, l'associació Veus Feministes organitzà un taller titulat «Menstruació en positiu» a càrrec de la psicòloga Marga Paris, adreçat a tot tipus de públic.

MAGDALENA BARCELÓ OLIVER: «EL PADDLE SURF M'HA CANVIAT LA VIDA»

Sebastià Lliteres Lliteres

Una conversa amb la porrerenca Magdalena Barceló Oliver, de can Toni de Son Oms, que amb 63 anys emprèn el repte de fer la volta a Mallorca damunt una taula de paddle surf. Infermera de professió, ha dedicat la seva vida a tot allò que li agrada, tant en la vessant esportiva (periodisme esportiu, pràctica esportiva) com professional (lluita sindical, gestió, investigació).

Incombustible. Si hagués de triar una paraula per definir na Magdalena, seria aquesta. Fa unes setmanes la vaig topar (cosa difícil, ja que sempre va per amunt i per avall amb la seva furgoneta carregada de taules de *paddle surf*) i em va dir que aquest juliol tenia previst, juntament amb altres companyes, complir amb el repte de fer la volta a l'illa encalcada en aquesta modalitat esportiva. Qualsevol pot esperar que una persona jove que li agrada algun esport, tenguí la intenció de superar-se amb alguna prova o competició fora d'allò normal. I tampoc és que na Magdalena m'hagi sorprès, perquè coneixent-la, sé que és capaç de tot. Però no deixa de sobtar que una dona a qui li queda poc més d'un any per jubilar-se, sigui capaç de tenir tanta força mental i física per poder guanyar totes les competicions i curses que li posin al davant.

Diu que la seva rebel·lia i esperit aventurer i obert li ve gràcies al fet d'haver viscut entre dones lluitadores. «Elles no ho sabien, però amb la seva forma de vida em varen transmetre consciència feminista». Conta que la seva padrina va fer canviar d'idea al seu padrí: ell volia feinejar a fora vila, i ella s'hi va negar i «li va enroscar un cafè a casa seva!». Era una dona que a més, va voler aprendre a llegir i a escriure, mig d'amagat, i ho pogué fer gràcies a classes particulars els vespres amb el mestre Toni *des misser*. La

seva mare, na Francisca, dona emprendora i oberta com poques, també tenia aquest esperit. «Clar, tu després et vas formant i aprens de la pròpia experiència, però el que veus a casa també marca molt i et duu cap a una manera de ser en concret».

Conta, na Magdalena, que al bar de la seva família, regentat per dones, sempre hi treballaren mares de família vengudes de la península. Recorda especialment na María, la mare dels Domínguez. «Aquesta gent vivia en una casa que hi havia aquí al barri de l'Escola Nova, en unes solls que els varen llogar. I vivien allà! Imagina't. Na María sempre em deia que *la mierda no está ligada con la pobreza!*, ja que ella sempre ho tenia ben net. Jo em vaig criar amb els seus fills i altres fills de peninsulars; això ja em va ensenyar que ningú era diferent per la seva procedència. I vaig conèixer dones fortes que treien endavant la seva família fos quina fos la situació que es visqués a casa seva». La seva consciència feminista es va

forjar entre lluites per accedir al pati de Sant Felip juntament amb altres amigues del barri (que aleshores no hi podien entrar a jugar els caps de setmana, malgrat el col·legi fos mixt), les experiències de casa seva (havent de lluitar contra les befes que rebia per tenir el seu pare fora de Mallorca) i la seva formació en un col·legi de monges de Palma.

La seva passió per l'esport li ve de lluny. Ja anava a veure el futbol a n'Herreveta amb el seu pare. Allà va conèixer el que després seria el seu marit, que també jugava a la U.E. Porreres. Fins i tot es va dedicar durant un parell d'anys a fer de periodista esportiva, retransmetia i feia cròniques futbolístiques per Ràdio Joventut, gràcies al contacte amb el seu amic Joan Barceló Bauçà. «En aquell temps, el carrer Santa Creu era una riuada de gent contínua que anava a veure el futbol els diumenges. A mi m'agradava molt i, de fet, amb en Joan Barceló ens les vàrem enginyar per poder fer arribar un cable de telèfon per a re-

transmetre la informació del partit enfilats damunt la caseta dels vestidors de n'Herevera. Vaig seguir l'equip en la seva etapa més esplendorosa: l'ascens a Tercera Nacional el 1977, i els vaig acompanyar per la península per informar de la seva trajectòria».

«Sempre he vist i practicat esport. Per a mi, és una forma de relaxar-me, cremant energia». Amb això, podem entendre el que per a na Magdalena significa haver trobat en el *paddle surf* una nova forma de viure la vida des de fa 10 anys. «Amb una feina com la meva, d'infermeria, intentes protegir-te, però realment el que veus en el dia a dia la gent normal no ho veu: molta gent no ha vist un mort mai, ni processos de malaltia... i jo sí. Necessites sortir i regenerar aquest fet perquè emocionalment impacta i és necessari desconnectar».

«Quan vaig començar a practicar *paddle surf*, vaig tenir la sort de trobar gent

que pensaven que jo tenia possibilitats, i va ser com si en lloc de tenir 50 anys en tengués 30. Vaig començar a anar a competicions, a conèixer gent, anar a aquí i allà, i engrescar-me». El que li va passar, va ser tota una lliçó per ella: va aprendre un nou esport on gairebé no hi havia dones, en una edat no habitual, a viatjar per tot el món per competir i, a més, guanyar. «Record una vegada als Països Baixos el dia de la presentació del torneig, jo me'n vaig dur la camiseta groga de Sant Roc per poder-me identificar, i veies gent de tot el món (Austràlia, Israel, Japó...) i penses: Ostres! I jo som de Porreres, no m'imaginava mai ser aquí!».

I així és com ha arribat a pensar que havia de fer la volta a Mallorca amb 4 dones més i 2 homes. Han fet la volta a Formentera i anaven endarrer de fer la de Mallorca: «vàrem pensar que no haviem d'esperar que venguessin de fora a

fer la volta a la nostra illa. Volem no només reivindicar una cosa esportiva, sinó també que a Mallorca es pot fer esport i es pot fer de forma sostenible. Tampoc volem llevar mèrit als homes, però som 5 dones d'aquí de més de 40 anys i creim que ens donarà visibilitat com a dones. És un repte molt gran, 9 dies i 40 km cada dia, i és una altra manera d'entendre l'illa: no embrutam, també arplegam plàstics». Els donen suport l'Ajuntament de Calvià, l'empresa porrerenca Agromart, i altres empreses. «Aquest esport m'ha canviat la vida. Dels 50 fins ara són els anys de més felicitat, entesa com a benestar i il·lusió de fer coses. Ha estat com una bogeria i m'ha obert un món nou, de persones, llocs i, fins i tot, m'ha deixat veure Mallorca des de la mar d'una forma molt diferent i sense contaminar, és molt emocionant!».

Molta sort, Magdalena. Si hi ha qualcú que pugui complir aquest repte, ets tu!

UN CONCURS DE PORTADA!

En motiu del canvi de nom del CEIP Escola Nova a CEIP Climent Serra i Servera, des del *Llum d'Oli* hem realitzat, conjuntament amb el centre, un concurs de portades que ens permeten, d'aquesta manera, festejar aquesta iniciativa. En primer lloc, volem donar les gràcies a la bona acollida que ha tingut la proposta entre els membres de la comunitat educativa de l'escola, i també a tot l'alumnat que s'ha engrescat a dissenyar una portada per aquest número.

Hi han participat alumnes de 5è i 6è, i tots ells han fet uns dissenys molt bons i vistosos. Però tant els mestres que han coordinat la participació al concurs, com els membres del consell de redacció ens hem vist amb grans dificultats per elegir la portada guanyadora. Per això, vàrem optar per fer extensiva aquesta complicada tria a tots els seguidors del compte d'Instagram de l'Agrupació Cultural. A la portada teniu el disseny més votat, obra de Malak Zougaghi (6è A), i a la contraportada, els restants finalistes del concurs. Són: Iklas Zahroui (6è A), Islam Bonabdellah (5è A), Marta Lliteres Cerdà (5è A), Caterina Miralles Iturraspe (6è A) i Mohamed Amin Benyagoub (6è B). Enhorabona i moltes gràcies per la vostra participació!

Tenim previst fer més concursos amb els altres centres educatius de Porreres. Nins i nines del Col·legi Verge de Montision i de l'IES Porreres, començau a pensar idees!

juaneda
miramar

Anàlisi Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns i dimecres
de 8:00 a 10 hores

Carrer Sa Galla 19 B
Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas (no muface), Asisa, Agrupació Mutua, Axa, Mapfre (no muface), Sanitas, DKV, Groupama, L'Aliança, Caser, Fiatc...

I ARRIBA UN CANVI DE NOM

Maria Antònia Rigo Gallard

Quan vaig arribar a l'Escola Nova no em pensava mai tot el que hi viuria com a mestra. Una mestreta que només havia exercit uns anys, acabava d'aprovar les oposicions i afrontava la primera destinació com a funcionària de carrera. M'ho vaig pensar molt de venir a Porreres, sabia que havia de tenir la meua fillola a classe i això era un hàndicap. Vaig passar l'any de pràctiques a una aula de 5 anys i amb la fillola, però no fou cap problema, només se li va escapar un "madrina" en tot el curs. D'aquest estiu tan indecís, aquell que havia de triar, no me'n penet de res, ja han passat 20 anys i segueix a la mateixa escola. He pogut fer de tutora a alumnes durant els 3 anys d'infantil —que és una passada, els arribes a conèixer moltíssim i pots fer grans activitats amb ells i amb les famílies, fins i tot, matances, sopars, balls...—. Aquests alumnes ja tenen 20 anys; he fet de cap d'estudis dues vegades i fa quatre anys que som la directora. Us puc assegurar que no estava dins el meus objectius, però les circumstàncies feren que em tocàs i procur —i procuraré— fer-ho el millor que pugui encara em queden dos anys més.

Durant aquestes dues dècades, han passat moltes coses: un increment molt gros d'alumnes, un claustre més nombrós, dues vegades d'obres, el canvi de la jornada de matí i horabaixa per la contínua i, fins i tot, una pandèmia! Però també el que ens duu a aquestes pàgines: el canvi de nom. Com hi hem arribat?

Una dia ens va arribar la proposta de posar una placa a l'escola en homenatge a Climent Serra i Servera, una decisió que l'equip directiu trobàrem que havíem de consultar a tot el claustre i allà algú va dir: i per què no ho posam de nom de centre? Ho votàrem i per unanimitat va sortir que sí.

Comunicàrem la decisió a la Comissió de Memòria Històrica de l'Ajuntament, que era qui ens havia fet arribar la proposta de posar una placa commemorativa a la figura de Climent Serra i Servera i la que ha fet un informe favorable i molta feina més. A partir d'aquí, començàrem amb tot el protocol per aconseguir el permís per fer el canvi de nom oficial de la nostra escola.

Primer, comunicàrem a la família la nostra intenció i va ser acollida amb molta satisfacció. Després, iniciàrem les gestions amb la Conselleria i, al cap de pocs mesos, ja aconseguírem fer el canvi oficial de nom. Fou la mateixa Conselleria que es va encarregar de canviar el nom al Gestib (programa de gestió de l'escola) i que ens va enviar un llistat de coses a fer per tenir-ho tot en ordre. En relació a això, la primera tasca va ser barallar-nos amb Hisenda. Recordau, tot s'havia de fer via e-mail o per telèfon, tanta sort que pensàrem amb una exmare que hi feia feina, na Joana M. Mesquida, que ens va ajudar moltíssim, m'atreviria a dir que sense la seva ajuda encara ens hi barallàrem. Tenir-ho bé amb Hisenda ens va obrir tots els altres camins.

Nom nou i amb les obres acabades que han canviat la fisonomia del centre, ens faltava crear la nova identitat, i vàrem aprofitar un veïnat, en Miquel Morlà, que ens ha dissenyat un logo ideal.

Durant el curs, hem anat treballant, amb l'ajuda de la investigació d'en Tomeu Garí, la figura del qui fou el primer mestre d'obres de l'escola, en Climent Serra i Servera. Gràcies a dues mestres jubilades, na Blanca Rueda i na Catalina Oliver, hem pogut conèixer les escoles que hi ha hagut a Porreres abans de l'Escola Nova i els canvis que ha sofert durant els seus 46 anys d'història.

La veritat és que ens volem felicitar que s'hagi fet realitat l'ampliació del nostre centre i que amb el canvi de nom s'hagi pogut fer un homenatge a les persones que patiren duran la Guerra Civil.

Aquestes noves instal·lacions ara ens permetran dur endavant els diversos projectes i innovacions metodològiques que teníem aturats per manca d'espai. Amb aquesta ampliació se'ns obri un nou ventall de possibilitats i una nova realitat enriquidora de la qual se'n beneficiarà tota la comunitat educativa del CEIP Climent Serra i Servera i tot el municipi de Porreres.

SABEU QUE...

Consell de redacció

...hi ha porrerencs que fan befa del canvi de nom de l'antiga Escola Nova? Per xarxes socials n'hi havia que deien que era millor posar-li "CEIP Lluís Companys i Jover". Tant Serra com Companys varen morir igual, afusellats pel feixisme. S'ha de ser ignorant i poc empàtic per fer befa d'això!

...Climent Serra Servera va néixer l'any 1907 i que estava casat amb Margalida Blanch Bauçà?

...Climent Serra era mestre d'obres i es va presentar a un concurs públic convocat per l'Ajuntament de Porreres per construir l'escola pública i el va guanyar amb una oferta de 238.100 pessetes?

...Climent Serra va aportar els doblers de la seva butxaca per poder començar les obres?

...la Guerra va aturar les obres i que mai ningú va tornar els doblers a la família de Climent, tot i les peticions de la seva vídua?

...els franquistes varen expropiar material de les obres, mobles i pertinences personals de la família de Climent, per si no els hagués bastat matar-lo de la forma més cruel?

...Toni Serra Blanch, fill petit de Climent encara viu i reclama que les institucions li retornin el que robaren a la seva família?

...abans de morir assassinat a Manacor dia 16 d'agost de 1936, Climent va estar tancat a Cals Hermanos un ves-

pre juntament amb 14 porrerencs republicans més?

...Margalida Blanch va quedar vídua amb només 27 anys i amb dos fills de 2 anys i mig any, respectivament?

...l'Escola Nova no s'acabà de construir fins el 1976, quan va ser inaugurada pel ministre Carlos Robles Piquer i el batle Josep Roig Salleras?

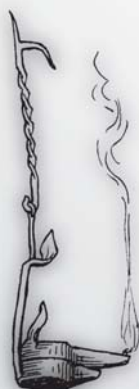
...a la inauguració amb les autoritats de dia 11 d'abril d'enguany només la directora de l'Escola Maria Antònia Rigo va esmentar el canvi de nom? Ni la batlessa, ni el conseller, ni la presidenta del Govern!

...a l'obra *Porreres 1936* el personatge de Climent l'interpreta Tomeu Ramis i el personatge de Margalida Blanch na Llúcia Salleras?

...la proposta de canvi de nom de l'escola va ser proposta del Claustre de professorat del propi centre? Això sí que és una acció en favor de la memòria!

...la proposta no va tenir el suport de l'APIMA i això va provocar malestar entre algunes famílies que sí que donaven suport al canvi de nom?

...dins l'Agrupació Cultural fa devers 20 anys ja hi va haver una proposta semblant? Es va proposar posar el nom de Climent Garau Juan a l'IES Porreres abans de la seva construcció. La proposta no va anar endavant.

EL LLUM D'OLI TAMBÉ ÉS VOSTRE

T'agradaria veure publicada la teva opinió al *Llum d'Oli*? Tens alguna queixa, suggeriment o proposta? Vols col·laborar amb nosaltres? Ara pots fer-ho a través de l'adreça llumdoliporreres@gmail.com, o en persona quan ens topis pel carrer!

Si t'interessa, pots consultar els números anterior en format digital a l'apartat «Llum d'Oli» de la nostra web www.agrupacioculturalporreres.cat.

Volem ser la veu del poble! El Llum d'Oli és cosa de tothom!

ENTREVISTA A ANTONI RIGO SASTRE, membre de la companyia Trenta-6 teatre, l'autor de l'adaptació teatral amb música en directe del llibre Porreres: *Desfilades de dia, afusellaments de nit*, de Bartomeu Garí Salleras: PORRERES 1936

*Reproducció de l'entrevista publicada a la revista Ressò, dels companys de l'OCB de Campos

Antoni, quan i com va néixer aquest projecte?

Poc temps després de començar a llegir el llibre d'en Tomeu i veient la magnitud d'aquell desastre, em vaig començar a plantejar la possibilitat de posar-ho en escena. Era l'estiu de 2015 i el 23 d'abril de 2016 l'estrenàrem a Porreres. Pensava que tanta injustícia bé es mereixia un gran reconeixement; «ja era ben hora», foren les paraules que em digué en Toni Serra, fill d'en Climent, el mestre

d'obres que havia de construir la nova escola i tot just en pogué començar les escombres, el dia que el vaig visitar per primera vegada i li vaig exposar les meves intencions. Climent Serra fou un dels 14 porrerencs que assassinaren el dia de la Mare de Déu d'Agost al cementiri del Pla de Son Mas a Manacor. Deixà vídua amb dos infants a Maria Blanch amb l'agreujant que havia pagat una fiança per la construcció de la nova escola i que mai es tornà a la família. El protagonisme a l'obra està compartit entre aquesta persona i la del batle *Marió*, en Climent Garau i el seu germà Joan, ambdós foren afusellats al camí dels Reis a Ciutat.

Va ser un cas excepcional i únic en tota l'illa ja que aniquilaren tot el consistori municipal, entre els quals i havia un jove de no més 19 anys.

Em fou suficient amb un poc de destresa, molta il·lusió i una gran dosi de sensibilitat i empatia per tirar endavant aquest projecte i vaig pensar que amb la música seria la millor manera per contar aquesta trista història i minvar, en allò possible, el seu dramatismes. Crec que es va aconseguir.

Pens que en aquests conflictes no hi ha vencedors, tothom hi perd, uns més que altres; els que més la seva pròpia vida i el gran dolor dels seus familiars i les conseqüències, i els altres, la remor constant, ja que el temps ben segur els degué fer veure tot el mal que havien fet.

Fer una obra teatral amb música en directe i amb actors i actrius que alhora són cantants, va ser complicat?

Un cop enllestit el text, s'havia d'engrescar la gent perquè hi participàs. No va ser fàcil en un inici, ja que és un grup nombrós. La gran majoria dels que actuen no havien interpretat mai abans. Trob que la música té un gran pes dins el context i que algunes cançons són

molt emotives, com *Vou veri vou*, *Cant dels Ocells*, *Abril 74*, *Lluana*, *El jorn dels miserables*...

Per què triares les lletres del cantautor Lluís Llach?

La música de Llach n'és el fil conductor, comença i acaba amb un fragment de *Viatge a Ítaca*, instrumental en inici, mentre es fa la introducció.

Gran part dels temes són seus i es contextualitzen amb l'argument sense gaire variacions. Ell sempre ha estat un gran defensor dels ideals republicans.

A un dels temes que s'interpreten, una lluna pietosa, en la seva plenitud, es complau envers les persones que han perdut els seus essers estimats, i en l'imaginari, els seus fills orfes veuen en l'astre, la claredat d'un fanalet. Posteriorment, el *Cant dels ocells* donarà conhort als seus neguits.

Creus que encara avui parlar d'aquest tema pot ferir sensibilitats?

I tant, volgué l'atzar que coincidís la nostra primera interpretació amb el començament de l'exhumació al cementiri de Porreres. De fet, el cap de l'equip vengué a una de les quatre primeres representacions que férem a la vila i ens aportà el seu missatge.

S'havia d'obrir per poder intentar tancar ferides profundes i, d'aquesta manera, poder donar el repòs i el reconeixement meres-

cut al màxim dels malaurats represaliats, amb la satisfacció d'alguns familiars de poder, a la fi, saber on eren enterrats.

Quina ha estat la resposta del públic. Ens podries contar alguna anècdota destacada?

Donada l'emotivitat de l'espectacle, ens ha estat habitual veure el públic aixecat de la cadira i aplaudint al final de les representacions.

Voldria esmentar que en diverses ocasions, tant a l'inici com ara a les darreres dues representacions fetes a la vila, comptàrem amb la presència tant d'en Toni Serra com de na Maria Ripoll, fillola d'en Climent Garau, a part d'altres familiars descendents.

Com anècdota positiva puc dir que a la primera representació havia convidat una amista que vengué amb la seva mare i les vaig saludar, es varen asseure a les darreres files, temoroses de l'impacte que els pogués ocasionar l'obra i poder sortir sense fer renou, si ho trobaven oportú. A l'endemà, les vaig saludar de bell nou, aquest pic assegudes a primera fila. Conec bastanta gent que ha vingut a veure-la més d'una vegada.

I, com a negativa, fou el detall amb què ens obsequiaren a Petra amb fotocòpies mida foli del Comte Rossi. Sembla que hi ha mentalitats que perduren tot i que ha passat quasi un segle... Dic jo que és prou temps com per haver progressat i après dels errors. És notable el fet que el feixisme no està erradicat del tot.

Si haguessis de destacar una escena de l'obra, quina seria?

La que representa l'execució d'en Climent Serra quan entonant *El Bandoler* implora al botxí "No em mateu, jo tenc dos fills i una esposa..." és potser el punt més àlgid. També n'hi ha d'altres com quan reciten els tres monòlegs que, per cert, no són de la meua autoria, quan la germana dels *Marions* interpreta *Lluna, Cant dels ocells...*

Ja per acabar, ens podries dir quantes vegades i on heu representat l'obra?

L'hem representada sis vegades a Porreres i hem anat al Xesc Forteza a Palma, Felanitx, Petra, Vilafranca, Ses Salines, Calvià i Porrera, que està agermanat amb el nostre poble i d'on era veïna la mare d'en Lluís Llach, que hi té el celler Vall Llach.

**ELECTRICITAT
I FONTANERIA**

INSTAL·LACIONS I REPARACIONS
EN GENERAL

31 DE DESEMBRE, 3 - TEL. 666720032
07260 PORRERES
-DES DE L'ANY 1999-

**AU, QUE
COMENÇA L'ESTIU**

Lluís Sastre Barceló

La cigala amb el seu cant
ens escalfa i ens amarga
el dia, que ja s'allarga
quan la nit es va escurçant.
La cala, un vaivé d'encant,
l'aigua, de l'ombra ens desferra;
ens fa nets de pols i terra
i tocam l'arena fina
i llepam la saladina
que en el nostre cos s'aferra.
Tothom cerca noves vistes
just en començar l'estiu,
els ocells boten del niu
i dels balcons els turistes.
Cert que són notícies tristes
que es poden contraposar.
L'alegria de volar
a dins els dos mons s'eleva
uns per partir de ca seva
i els altres...per no tornar.

DESVESTITS

Jaume Rosselló Tomàs

VERS PRIMER

Les petites màquines ens esclavitzen,
volen vestir de plàstic quimeres,
somiures i jocs de mans.
Han comprat el temps dels nins
i l'han tirat al buit, al no res,
mentre titelles grandiloqüents
espipellen miquetes de Tu, de Jo, de Tots,
argumentant el regust de la llibertat.
La cara podrida de la humanitat
sempre vesteix lletja.

VERS SEGON

Despullarem l'ànima,
arrabassarem els darrers vels
que disfressen l'essència.
I ja sense nom,
sexe, color, religió ni bandera,
lluny d'edats, envoltats de llunes,
allà on la riquesa es genera amb la mirada
i la justícia retorna a la innocència
amb la ingenuïtat de l'alè, el primer Mantra,
pot ser ens adonem que nus,
no som tan diferents.

L'INICI DE L'ESCOLA NOVA

UNA IL·LUSIÓ TRENCADEA

Damià Duran Jaume

Porreres, el 1931, el primer any de la II República, vivia en una mentalitat de transició, i això vol dir oberta a la modernitat, tot i que encara quedaven vestigis de l'endarreriment que havia patit durant el segle XIX. Allò fonamental, per a la majoria de porrerencs, consistia en tenir bona salut, una vida digna i en l'obediència a l'adoctrinament rebut de l'Església en els trets més fonamentals. Aleshores, el catolicisme disposava d'una gran estructura d'assentament i de jerarquia. Ara bé, una part de la societat discrepava del credo catòlic, era l'altre Porreres, el de pensament d'esquerres.

Cal valorar, a més, que un dels advertiments que arribaven al partit de dretes, amb connivència amb l'Església, era l'oposició al seu mètode d'ensenyament: l'escolarització tradicional de la infància. O sigui, els esquerrans no acceptaven la formació religiosa que s'impartia, la separació de sexes en les aules, la memorització dels temes i la manca d'experimentació dels principis científics. Pels republicans l'opció prioritària era l'Escola Nova.

En parlar de l'Escola Nova fàcil és recordar el bon concepte que la població en general tenia aleshores de l'escola pública activa el 1936, bé que allò que aturava i decantava molts pares era la falta d'un ensenyament amb rerefons religiosos. Un testimoni de l'època fou n'Esteve Ribas de la Cueva, nascut aproximadament el 1923. En una entrevista feta el 1994 a quatre persones,¹ quan n'Esteve tenia 71 anys, vaig preguntar als reunits:

«Les idees renovadores de la II República actuaren de revulsiu sobre el pensament tradicional d'aleshores?» N'Esteve contestà: «Sí, sense cap dubte. I m'atrevesc a dir que el millor batxillerat que s'estudiava a Espanya, va ser el de la Segona República. Eren cursos... Els temaris anaven tan ben explicats que, a més de fer possible aprendre'ls aviat, ho incloïen tot. Dins el batxillerat hi havia fisiologia i anatomia, agricultura i zootècnica... Era completíssim. Sorties amb una visió global del món molt alta i això és el més important. I, endemés, totes les excursions que feiem eren amb fins didàctics».

L'Escola Nova, el projecte dels republicans porrerencs, no s'anomenava "escola nova" únicament per ésser-ho físicament, com a construcció, sinó per les idees o principis didàctics que havia d'impartir i la posició que adoptaria el centre respecte dels alumnes d'un i altre sexe.

Sabat és que a Porreres, a l'època que comentam, hi havia —entre altres entitats menors— dos centres escolars importants per a l'adoctrinament religiós i la formació més elemental: les monges Terciàries Franciscanes, per als nins; i les monges de la Caritat, col·legi de Sant Vicenç de Paül, per a les nines. Després d'haver rebuda la primera comunió, els nins assistien al col·legi de Cristo Rey, situat al primer pis de la rectoria, el qual seguia en la mateixa línia de separació sexes i d'orientació catòlica. En ell s'aprenia el grau elemental, el mitjà i el superior; a més, alguns alumnes hi fèrem els tres primers cursos de batxillerat.

És a dir, segons els republicans, Porreres tendria les dues opcions: la religiosa i la laica, la de separació de sexes i la de possibilitat de tenir nines i nins en la mateixa aula compartint idèntics estudis. Així que l'Escola Nova era un projecte que oferia una interessant renovació pedagògica, cosa que enfrontava els seus defensors als que postulaven l'escola tradicional.

El 1932, segons Bartomeu Garí, la nova institució s'havia de dir: Escuela Graduada de Porreras. Els detalls sobre el solar, els arquitectes del projecte, les dificultats financeres, etc. queden explicats en l'obra del citat autor: *Clement Garau Juan (1897-1936). Entre el pinzell i la vara.*²

En la següent frase es poden observar les dificultats d'enteneniment entre els dos blocs: «La implantació [diu Garí] de l'escola única i laica, la substitució de l'ensenyament religiós [...] suscità polèmiques entre els que creien que calia l'obertura d'un nou centre escolar i els seus detractors».³ Val a dir, per tant, que la controvèrsia entre els dos poders establerts (dretes i esquerrans), conservadors i republicans, es concentrà en l'acceptació, o no, del pensament reformista. Aquest enfocament afí a l'Escola Nova coincidia amb el que exercia a diferents països d'Europa la ideologia esquerrana, i ahora, una metodologia molt progressista al marge de la tradicional va afavorir postures radicals i enfrontaments verbals entre els polítics porrerencs, en especial, també, entre Església i República.

L'Escola Nova es fonamentava científicament en l'estudi de la psicologia infantil i la relació distesa i tolerant amb el mestre, el qual havia de ser més un company que no un guardià i corrector que castigues l'alumne les vegades que fessin falta. L'escenari de gestació l'hem de situar al temps de la

postguerra 1914-1918, segons expliquen A. Ferrière, J.J. Rousseau, Pestalozzi, Tolstoy, Key, Dewey, Montessori, etc.⁴ Fomentava la coeducació de nins i nines en la mateixa aula. Una altra de les opcions era la de deixar que el nin o nina fessin les recerques per si mateixos, que investiguessin la realitat que els envolta amb absoluta llibertat.

En una enquesta, realitzada el 3 de febrer de 1994, comentarem breument la incidència del cançoner polític après a Porreres per alguns infants. Dos dels presents, n'Esteve Ribas de la Cueva i Josep Sastre Mora, m'informaren que alguns al·lotjats cantaven cançons molt estranyes respecte de les tradicionals: «Aleshores (1936) hi havia cançons que alguns pares d'esquerres ensenyaven als nins. Record que una d'elles deia: 'Somos hijos de Lenin...'.⁵

Vladimir Il'ic Lenin (1870-1924) fou un revolucionari d'idees marxistes, teòric també de l'ensenyament. Lenin deia: «No volem una ensenyança memorística. Però necessitem desenvolupar i perfeccionar la memòria de cada estudiant donant-li fets essencials [...]». Qualificava la vella escola, la tradicional, d'autoritària. Lenin prohibia l'ensenyança religiosa i les pràctiques religioses en els locals escolars; no admetia el càstig ni els incentius per tal de millorar l'esforç de l'alumne, etc. Tot un programa promulgat el 16 d'octubre de 1918,⁶ i del qual, sembla, que l'Escola Nova de Porreres havia de prendre part.

En aquest sentit puc dir que les connexions amb l'ideari comunista eren presents al nostre poble. Record que un dia, devia ser l'any 1936, pujant pel carrer den Vellet, vaig veure pintat a gran format l'escut del partit comunista, falç i martell, en una porta de l'esquerra, poc abans d'arribar a l'encreuament amb el carrer Lluís. I, a més, circulà la veu que havia arribat l'hora d'igualar les classes socials, una idea clarament comunista expressada si més no així: «Diuen

que ve 'Sa Repartidora'; els que tenen hauran de donar als que no tenen». L'actitud hostil, en aquest cas, l'engrandien els esquerrans més radicals i intentaven crear malestar entre la població mitjançant actes propagandístics adreçats als terratinents i possiblement a alguns menestrals benestants, els quals no es degueren creure mai tal ximpleria, ja que no es donaven les condicions adients. Més bé els rumors de represàlies anaven augmentant.

Després de la tràgica mort dels principals responsables del projecte de l'Escola Nova, l'estupor i el trasbals s'apoderà de molts porrerencs. Jo tenia cinc anys i record que la gent parlava sovint d'aquells assassinats. Els nostres pares, a més, ens prohibiren que juguéssim per dins els recintes de l'escola acabada de començar, així que aquelles parets d'un metre o metre i mig d'alçada es quedaren soles i en silenci i foren la vergonya de les Dretes, la proclamació d'una bogeria extrema, incomprensible.

¹ Lloc: Possessió de Son Porquer. Porreres. Persones entrevistades: Esteve Ribas de la Cueva, 71 anys; Josep Sastre Mora, 61 anys; Bartomeu Català Noguera, 53 anys; Rafel Picornell Manresa, 51 anys. 20.01.1994.

² GARÍ SALLERAS, Bartomeu. Climent Garau Juan (1897-1936) Entre el pinzell i la vara. Col·laboració de Damià Tomàs Cerdà. 2012. Veure p. 198 i 231- 258.

³ GARÍ SALLERAS, Bartomeu. *Op. cit.* p. 242.

⁴ PALACIOS, Jesús. *La cuestión escolar. Críticas i alternativas*. Ed. 1980. Sobretot p. 25-120.

⁵ Lloc: Possessió de Son Porquer. Porreres. Persones entrevistades: Esteve Ribas de la Cueva, 71 anys; Josep Sastre Mora, 61 anys; Bartomeu Català Noguera, 53 anys; Rafel Picornell Manresa, 51 anys; Antoni Nicolau Sitjar, 61 anys. 3.02.1994.

⁶ PALACIOS, Jesús. *Op. cit.* p. 365, 366.

CAN MARIA FRUITERIA

- Frutes
- Verdures
- Fruits secs
- Productes ecològics

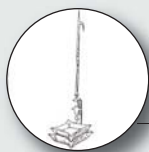
Tel.: 971 16 67 71
C/ Agustí Font, 54 - Porreres

floristeria i jardineria

CanMurtó

COMPOSICIONS FLORALS
PER A NOCES, COMUNIONS
I TOT TIPUS DE CELEBRACIONS

C/ Sa Galla, 92 - 07260 PORRERES
Tel. 971 647 053 - Mòvil. 689 689 667
Fax. 971 647 053

LA VEU DEL POBLE: ELS MIGRANTS DE L'EUROPA DE L'EST I LLATINOAMÈRICA

Redacció

En aquesta ocasió hem entrevistat un conjunt de persones que arribaren amb la tercera onada migratòria que acollí el poble de Porreres. Es tracta d'homes i dones que vengueren de Romania, Bulgària, Colòmbia, Equador, etc. Les preguntes que els hem fet han estat les següents:

1. Quin any vares arribar a Porreres i què et va semblar el poble?

2. Com va ser la vostra acollida per part de la gent del poble?

3. Després de tots aquests anys, quins estereotips del començament creus que han canviat?

4. Quins avantatges i quins inconvenients trobes de viure entre dues cultures?

ANNA HUGYAK. ROMANIA. 35 ANYS

1. Vaig arribar a Porreres, fa 17 anys, sols en tenia 18. El poble em va encantar per la seva tranquil·litat.

2. L'acollida va ser bona, de tot d'una no entenia res, imaginau-vos una al·loteta de 18 anys. Vaig tenir la sort que feia un any que la meva germana ja era aquí i em va ajudar a integrar-me.

3. De cada vegada em sent millor, vaig a fer feina a cases de porrerencs i el tracte és immillorable.

4. Avantatges, com he dit, sempre m'he sentit ben acollida, a més tenim la mateixa religió, celebrem les mateixes festes... I inconvenients, de tot d'una la llengua, ara ja quasi ho entenc tot, però xerrar em costa.

IONUT MOS. ROMANIA. 36 ANYS, PICAPEDRER

1. Ja fa quinze anys que vaig arribar a Porreres, ho vaig fer per mitjà d'un company romanès que tenia una empresa de construcció, en Miguel. Amb ell, primer vaig treballar a França i, després, ja vaig venir cap a Porreres. Vaig poder venir perquè estava declarat d'autònom i tenia un treball, si no, no ho hagués pogut fer.

A Romania treballava de mecànic i feia el servei militar. Després d'acabar-lo vaig veure que treballar en alguna cosa relacionada amb la defensa em cridava l'atenció, però em faltava un any d'estudi; i com que en Miguel em va oferir feina, no m'ho vaig pensar gaire i vaig venir. I aquí som!

2. La gent del poble ens va rebre bé. Nosaltres vàrem venir per fer feina i tot el dia érem a l'obra, però quan teníem un poc de temps feiem vida social i ens vàrem guanyar ràpid la confiança i el respecte de la gent.

3. Sí, ha canviat molt. Nosaltres érem joves i sortíem de festa al poble mateix. Vàrem fer molts amics i feiem comuni-

tat. Després alguns de nosaltres varen partir i altres varen quedar i formàrem una família aquí. Ara el poble és més tranquil en tema de festes el cap de setmana, però la vida quotidiana aquí està molt bé.

4. Nosaltres hem rebut bé els costums de Mallorca, ens encanten, però clar ho hem de combinar amb els nostres. Tots ens hem de respectar perquè tots som persones i no importa d'on venguem.

ANA GIRALDO. VENEÇUELA. 43 ANYS. MESTRA, LLICENCIADA EN EDUCACIÓ INICIAL

1. Vaig arribar per primera vegada a Porreres l'any 2007. Després, me'n vaig anar una temporada i vaig tornar l'any 2019. Ens vàrem trobar amb un poble tranquil, segur, que evoca familiaritat.

2. No tenc paraules per expressar-ho. Em varen acollir com un membre de la seva família i em varen brindar tota la confiança i el calor humà que necessites quan estàs lluny de casa teva.

3. Trob que ha canviat la confiança, han tornat més desconfiats, potser amb raó, les circumstàncies així ho deixen veure. Abans podíem deixar les claus posades a la porta o la porta oberta i no passava res, ara no tenim la mateixa tranquil·litat, és un maldecap.

4. Avantatges són moltes, multipliques per dos: costums, llengües, sentit de pertinença. Aprenem a ser més oberts, més tolerants entre moltes coses més. Desavantatges que la nostra cultura queda amagada quan el nostre fill creixen en aquesta cultura i el sentit de pertinença per les seves arrels queden tan sols en un concepte ja que es una tasca àrdua per els pares mantenir-la.

GEORGIANA POP. ROMANIA. 24 ANYS. GRADUADA SOCIAL

1. Primer va arribar mon pare a principis del 2000 i un parell de mesos després vàrem arribar ma mare i jo. El poble ens

va parèixer tranquil i segur, un bon lloc per començar una nova etapa.

2. Segons m'han explicat (ja que jo era molt petita i no tenc gaire records del principi) no podem dir que hi hagués una mala acollida, tot i que va ser un poc difícil ja que encara quasi no hi havia gent de Romania i la gent tenia els seus prejudicis; a més, sumant que quasi no xerràvem l'idioma, era molt difícil poder crear vincle amb la gent del poble, però poc a poc la cosa va anar millorant i mai vàrem tenir cap conflicte amb ningú.

3. Des del meu punt de vista crec que abans es donava per fet que si eres immigrant les feines que havies de fer eren feines poc qualificades, en canvi ara, crec que això ha canviat, la gent entén que no pel simple fet de venir d'un altre país vol dir que estiguis poc preparat i estiguis destinat a fer feines precàries.

4. Personalment, no crec que hi hagi cap inconvenient de viure entre dues cultures, consider que sempre ens quedam amb el millor de cada una i com a persones ens enriqueix moltíssim.

MARY ROCÍO CABRERA ZAMBRANO (48 ANYS) I MANUEL AGUSTÍN AGUIRRE JIMÉNEZ (55 ANYS), EQUADOR.

1. Jo (Manuel) vaig arribar l'any 2008 i la meva esposa Mary va arribar 2 anys després. El poble ens va semblar molt tranquil. Ens va agradar molt el sentiment de comunitat que es respira.
2. En tot moment ens hem sentit molt ben acollits. La gent és i ha estat molt amable amb nosaltres. Ens tracten amb respecte. Al nostre país, el fet de pertànyer a una classe social o altre, o ser dona, ja és discriminatori. Aquí trobam que hi ha

més igualtat.

3. Al principi ens van sorprendre una mica els canvis culturals, però aviat ens hi vam acostumar.

També teníem un cert recel perquè pensàvem que, com immigrants, ens tractarien diferent.

4. Una avantatge molt gran és la tranquil·litat. Al nostre país hi ha molta inseguretat i violència.

El resultat és molt positiu.

ELS IMMIGRANTS HEROICS

No parlar català a un immigrant és el pitjor favor que se li pugui fer. I, de retop, el pitjor favor que es pugui fer al concepte d'integració a la catalana i, en definitiva, a Catalunya mateix. Els immigrants que aprenen i parlen català són una mena d'herois perquè construeixen la Catalunya futura abans mateix que molts catalans s'adonen que aquesta Catalunya serà de colors diferents i amb una llengua parlada amb una munió d'accents diferents [...]. Pensar que el català d'avui no és una llengua que pugui ser parlada per gent vinguda de tots els continents és d'un provincianisme miop que posa en perill la identitat del país sencer. El futur del català depèn de com els catalans vegin la seva llengua, i el millor instrument de mesura d'aquesta visió és l'observació de la llengua que parlen als novinguts, perquè a la velocitat a què moren les llengües —una defunció cada dues setmanes, segons els lingüistes—, només sobreviuran les llengües de territoris que combinin la policromia epidèrmica i la força identitària centrípeta. I el futur ja ha començat.

Joan-Lluís Lluís, fragment del capítol «Els immigrants heroics», dins *A cremallengua. Elogi de la diversitat lingüística* (Barcelona: Viena, 2011)

PAPERERIA NOVA PEMI

Papereria, llibreria, joguines, regal i molt més!

C/ Almoina, 31 - Porreres
Correu: pemipapereria@gmail.com
Telèfon: 651 803 534
@papeleriapemi

mleiva@viajespegaso.com
C/ 31 de desembre, 13 - 07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 76 34 92 - www.viajespegaso.com

NOVA ADREÇA

DE LA ROMANIA DE CEAUȘESCU A L'ESPANYA DELS JOCS OLÍMPICS

“HEM HAGUT DE COMENÇAR DE ZERO DIVERSES VEGADES”

Francesc Melià Barceló

Daniela Lucus (54 anys) i Mihai Lucus (61 anys) són un matrimoni d'origen romanès prou conegut al poble. Ambdós procedeixen del districte Bihor, dels afores de la ciutat d'Oradea, emmarcada en la regió de Transsilvània. La seva vida és una història de lluita i de superació.

El panorama econòmic i social de la Romania postcomunista va empènyer en Mihai a provar sort a l'Europa occidental. Mecànic en una central tèrmica, complementava el seu salari amb altres activitats, com la cria de cavalls o l'apicultura. Però malgrat això «la situació de l'estat no ens permetia progressar i, per fer-ho, calia provar sort fora».

D'aquesta manera, acompanyat del seu fidel amic Pau, contractaren una excursió turística a París. Corria l'any 1992 i tenia 31 anys. Des d'allí viatjaren fins a Bona amb intenció de travessar la frontera cap a Espanya, moment que «s'acabaren els diners». Aleshores, amb una mà davant i l'altra darrere, travessaren els Pirineus de manera clandestina. A partir d'aquí, un seguit de peripècies i infinitat de treballs arreu de la geografia espanyola: feines agrícoles, temporer, muntant d'atraccions de fira, constructor, etc. «De fet, he travessat la frontera cap a Espanya en tres ocasions de manera clandestina i en alguna d'elles em van descobrir i em van repatriar. He hagut de començar de zero diverses vegades. Sempre amb esperança, però amb les butxaques buides. Una de les vegades que vaig travessar la frontera, solament tenia les sabates de fer feina penjades a l'espatlla.»

Finalment, vivint a Madrid, l'any 1995, va obtenir el permís de residència. Dos anys més tard, va poder reagrupar la fa-

mília. Aquest mateix any, els oferiren una feina en un agroturisme prop de Son Mesquida: en Mihai treballaria com a picapedrer; na Daniela, en el mateix agroturisme.

«Vam arribar a Mallorca dia 31 d'agost» —conta Daniela. «El primer que vam fer fou anar a la platja d'Es Trenc. Jo mai no havia vist la mar i vaig quedar molt sorpresa, atònita! Aquella platja tan gran i la nina jugant, tan contenta, són dos records ben vius d'aquell dia.»

La primera família romanesa de Porreres

Instal·lats en el carrer d'en Frau, començaren a fer vida de poble. Relata na Daniela: «No coneixia ni el català ni el castellà. La propietària de l'agroturisme, molt amable i pacient, em va ensenyar el castellà que vaig aprendre en tres mesos. A poc a poc vaig anar aprenent el català, que entenc, però no sol parlar-lo.»

La seva primera filla, Alexandra, va començar l'escola i d'aquesta manera les relacions socials van eixamplar-se.

Precisament una malaltia d'Alexandra la va apartar de la feina, per haver d'estar més pendent d'ella. D'aquesta manera va començar a treballar a cases, en la cura de gent gran i també en la neteja domèstica. «Aquí vaig començar a conèixer molta gent, fins al punt que tothom em coneix a mi i jo conec tothom.»

Pel que fa a la rebuda que tingueren per part dels porrerencs la categoritzen de molt bona. «Els mallorquins, a diferència dels peninsulars, els vam notar una mica més tancats i desconfiats, però una vegada ens vam conèixer, van mostrar-se ben oberts.»

Al llarg d'aquests anys, la seva família ha augmentat amb un segon infant. Altres familiars i coneguts seus han vingut a Mallorca, atrets per l'oportunitat de fei-

na. «La majoria dels homes s'han dedicat a la construcció mentre que les dones han treballat en serveis domèstics o en hotels». D'aquesta manera han pogut crear una xarxa de relacions socials romanesa.

Mihai va arribar a tenir una empresa de construcció, inicialment compartida i finalment, pròpia. «Vaig arribar a tenir 80 operaris. Però la crisi del 2008 ens va fer molt de mal i va desaparèixer. Em va tocar començar de zero de nou.»

Els lligams amb Romania i la integració

Per en Mihai «ens sentim doblement identificats, això no obstant, les meves arrels són allà, la meua ànima és romanesa». Allà hi mantenen una casa, hi tenen els familiars i els amics. Hi solen anar, si poden, a passar-hi les vacances. Les situacions de crisi, com la pandèmia o els efectes de la crisi econòmica del 2008, han trencat aquesta dinàmica.

Daniela conta que els seus fills se senten plenament porrerencs i integrats. De fet: «la integració fou molt natural, progressiva. La segona generació, la que representen els nostres fills, s'identifiquen totalment com a porrerencs. Les seves amistats, les seves parelles, les seves relacions socials i laborals són mallorquines. No tenen, com nosaltres, un lligam amb Romania més enllà de l'origen familiar».

En Miquel fantasieja amb la idea que «amb la tradició de posar els dos llinatges que és corrent a Mallorca, potser d'aquí a uns anys es mantingui el llinatge, Lucus, i que algú es demani: I d'on prové aquest llinatge? Aleshores, algú els contarà com vam arribar a Porreres.»

Pel que fa a la llengua, explica Daniela que «el mallorquí m'ha resultat més difícil. El parlo poc, però si al principi m'hi haguessin parlat, segurament el parlaria prou bé, tanmateix, com que era estrangera, em van començar a parlar en castellà».

ENTREVISTA A VILMA SALAZAR HERRERA

Maria Barceló Crespi

Va néixer el 1970 a Potosí tot i que ha viscut gairebé sempre a Cochabamba, una i altra ciutats de Bolívia. Arribà a Porreres el dia de Sant Roc de l'any 2006.

Per què deixares la teua terra i et decidires a venir a Europa?

Per la crisi econòmica que es vivia al meu país. He de dir que ja tenia germans a Porreres.

L'avió m'impressionà, amb tanta gent dintre, a l'aire. Vaig trepitjar quatre aeroports (Cochabamba, Santa Cruz de la Sierra, Madrid i Palma) que em semblaren un somni. Vaig partir tota sola, amb il·lusió, però sense saber ben bé què m'esperava.

La diferència entre Bolívia i Mallorca et degué copsar.

I tant! Només un detall: mai havia vist la mar i un dia al moll de Palma vaig veure uns vaixells tan grans que no em semblaven realitat. Vaig pensar, si ve una forta marea ens negarem tots.

Són dos mons molt diferents, no tenen comparació.

I la llengua? Sabies que aquí parlàvem una llengua pròpia diferent del castellà?

No. Mai me n'havien parlat. Tenia un complet desconeixement lingüístic. Ara, no el parl (de vegades m'atrevesc amb algunes paraules o expressions) però l'entenc ben bé.

L'endemà d'haver arribat t'empadronares a Porreres i recentment has obtingut la nacionalitat espanyola.

Sí, i n'estic ben contenta. Ara per ara, la meua vida és aquí. Em trob bé, tranquil·la i segura. Això no obstant, en-

tre dues cultures la quotidianitat no sempre és fàcil.

Alguna vegada t'has sentit menyspreada per ser de fora?

He de dir que, en general, la gent m'ha acollit bé.

Et dediques a cuidar persones majors. Penses que aquest treball és valorat per les institucions i per les famílies?

No sempre se li atorga el reconeixement que es mereix. Suposa dedicació i estima cap a les persones que més suport necessiten en el tram final de la seva vida. Quan vaig venir pensava dedicar-me a una altra activitat laboral, però cal acceptar el que hi ha.

De quina manera et relaciones amb altra gent de Bolívia?

Poc. Adesiara, a Palma, hi ha alguna trobada amb ocasió d'alguna festa. No hi participo de manera molt activa.

Vols afegir alguna cosa?

Que la gent que vulgui venir a Porreres que vengui. Segur que l'acolliran bé.

Visca Porreres!

ELS MALNOMS DE PORRERES (III)

Joan Barceló Barceló, Joan Melià Garí i Joana Mora Cerdà

Segons el filòleg Joan Miralles i Monserrat (Montuiri, 1945) —al seu llibre *Onomàstica i literatura* (1996) Publicacions de l'Abadia de Montserrat—, els malnoms, des del punt de vista històrico-documental, han passat per tres fases: la primera va del segle XIII al XV; la segona, des del segle XVI fins al XIX i la tercera, abraça el segle XX.

En la primera etapa no és freqüent que els malnoms apareguin en la documentació. En els petits nuclis de població i alqueries medievals, quan encara no abundaven les famílies amb els mateixos llinatges, als individus se'ls coneixia amb el nom de pila + el llinatge patern. A documents només s'empraven en casos excepcionals. Però això no significa que els malnoms no existissin en la vida quotidiana.

Durant el segle XVI es feu corrent l'ús d'un malnom precedit del mot *àlies* al costat del nom de pila i el llinatge patern: Ra-

fel Vaquer àls. Toy (1588), Joana Masquida àls. Gollona (1586), etc. També durant aquest segle començaren a aparèixer els malnoms composts amb la partícula *de + nom toponímic*: Pere Mora *del Rafal* (1576), Antonia Nicolau *de Baulenes* (1588), etc.

Als segles XVII i XVIII l'afegitó del malnom va esdevenir sistemàtic amb o sense àlies: Gregori Barceló àls. *vidal* (1634), Elisabet Ballester àls. *toyet* (1686), Lorenzo Barceló àls. *Barragot* (1779), etc.

Al segle XIX, amb la castellanització de l'administració, feien la traducció del nom de pila: Catalina Servera àls. *Primeta* (1822), Miguel Venrrell *Corretjot* (1822), Juan Julia *Lluch* (1828), etc.

En el segle XX (tercera etapa) no solen aparèixer en els documents oficials, encara que en el dia a dia, la població ha seguit emprant els malnoms tradicionals.

Malnoms provinents de noms propis de Persona. (2a Part)

Taula II. Noms de pila que han donat origen a malnoms, entre els quals no n'hi ha cap que en l'actualitat es mantengui

Nom origen	Malnoms desapareguts en l'actualitat (localització temporal)
Agustí	Agustí (XVII), Gustinet (XVI-XIX)
Apol·lònia	Palònia (XVI-XVIII); Poloni, de son (XVIII); Polònia, de son (XVIII)
Bernat	Bernadí (XVI); Bernadí, de son (XVII)
Bonanat	Boninat (XIV-XV), Bonanat/Boronat (XVII-XVIII). Bononada (XVII). <i>Bonanat</i> és un nom d'home d'època medieval. És present com a llinatge en alguns territoris de parla catalana (per exemple a Porrera). Maria Barceló té un article sobre el carrer d'en Bononat (<i>Llum d'Oli</i> , 55. Porreres, 1996, p. 8)
Climent	Climent (XVII), Clemens (XVIII)
Cristòfol	Cristòfol (XVII), Tofolí (XVIII); Tòfol, des molí d'en (XX)
David	Davit (XVIII-XIX)
Doroteu	Doroteo (XVII)
Duran	Duran / Durana (XVII)
Elionor	Eleonor (XVII)
Elisabet	Bet (XVI-XVII)
Esteve	Esteve (XVII), també escrit <i>Esteva</i>
Eugènia	Iugènia (XVII)
Gabriel	Biela (XVIII), Bieli / Bielina (XIX), Bielo (XVII-XVIII)
Garí	Grinet, Grins; podrien ser diminutius del nom medieval d'home, conservat avui com a llinatge a Porreres (<i>Gari</i>) i també variants del nom de l'animal <i>grill</i> (pronunciat <i>gri</i>)
Gual	Gual (XVII)
Guillem	Guillemet (XVII)
Hug	Uguet (XVII), Ugueta (XVIII)
Jacob	Jacob (XIX)
Jaume	Jaume (XVII), Jaumet (XVIII), Jaumeta (XVIII)

Jesús	Jesús (XVIII)
Josep	Josefa (XVII)
Julia	Julia (XVI-XVIII)
Llorenç	Llorençet/a, Llorenset/a (XVII-XIX)
Llúcia	Llúcia (XVII-XIX)
Macià	Maciana (XVII-XVIII), Macianeta (XVII-XVIII), també escrit <i>Masianata</i> i <i>Matianeta</i> i, escrit sense accent, <i>Matià</i> (XVIII)
Margalida	Guideta (XVII), escrit també <i>Guidata</i>
Massot	Massotí (XVIII), escrit també <i>Masotí</i>
Montserrat	Montserrat (XVII), escrit <i>Monsernat</i>
Onofre	Honofre i Nofre (XVI)
París	París (XVI-XVIII), escrit també <i>Perís</i> , Parissa (XVI-XVII), escrit també <i>Perissa</i> , Parissona (XVII), Perissó (XVII). No du accent i no sabem si era una paraula aguda o plana, però segons el DCVB podria ser una variant de <i>Parici</i> , (nom d'home <i>Aparici</i>), i per tant tendria l'accent sobre la <i>i</i> . Com a paraula plana també fa referència a un nom d'un personatge de la mitologia grega que va provocar la guerra de Troia, <i>Paris</i>
Pelegrí	Pelegrí (XVII-XVIII), escrit també <i>Palagrí</i> i <i>Pelagrí</i>
Praxedis	Praxedis, Priedis (XVII), Pixedis (XVII), Xedis (XVII-XVIII)
Ramis	Ramis (XVII-XVIII), prové del nom personal germànic <i>Rami</i> o <i>Ramis</i> (DCVB)
Ramon	Ramon (XVII), Ramona (XVIII); Ramona, de son (XVIII)
Robert	Ruberta (XVIII)
Roc	Escrit <i>Roch</i> i <i>Rocha</i> . (XVII-XVIII). També podria ser, en alguns casos, sobretot en la forma femenina, el substantiu <i>roc</i> i <i>roca</i>
Serafi	<i>Xerafi</i> , <i>Xafari</i> i <i>Xafarina</i> (XVIII-XIX)
Sunyer	Sunyera (XVII), escrit <i>Suñer</i> ; nom propi d'home a l'època medieval
Telm	Tem (XVIII-XIX)
Teu (Tou, Tous)	Teu (XVII-XIX). L'origen és incert, però, podria ser, segons el DCVB, que procedís del nom propi d'home d'origen germànic <i>Tou</i> i <i>Tous</i> . Igualment podria ser un hipocorístic d'un altre nom, per exemple <i>Mateu</i>
Tomàs	Tomàs / Tomassa (XVI-XVII)
Valero	Valero (XVII)
Vicenç	Vicenç (XVII-XVIII), escrit també <i>Vicens</i> , <i>Vicents</i> ; Vicent, de son (XVI-XVII)
Vidal	Vidal (XVII-XVIII)

CONFECCIÓ A MIDA
DISSENY INTERIOR
DECORACIÓ TÈXIL

CHITÓN
DECORACIÓN

www.chitondeco.com info@chitondeco.com

DAGMAR & ERICH FUSS
07260 Porreres/Mallorca Tel. 971-16 82 57
Ctra. Porreres – Campos km 0,4 Fax 971-16 85 28

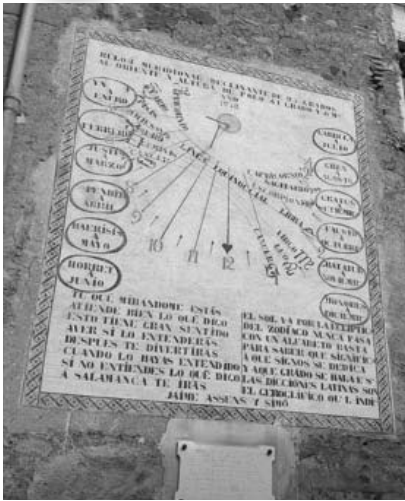
BM ESPORT - SABATES
Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19 Tel. 971 16 82 76
07260 PORRERES Tel. Part. 971 64 74 21

ELS RELLOTGES DE SOL DE PORRERA

Adrià Domènech Simó

Rellocte de la plaça de la Guineu

Segurament, avui dia, el poble de Porrera és reconegut principalment pel seu potencial vitivinícola, amb els seus vins de prestigi que es passen arreu del món, emparats dins a la DOQ Priorat.

També durant uns anys, el poble situat a la vall del riu Cortiella ha estat molt lligat a la figura del cantautor Lluís Llach.

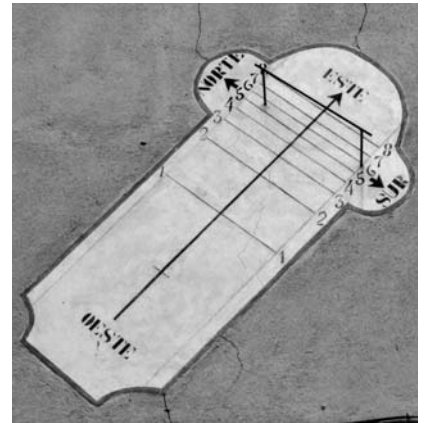
No obstant això, avui parlarem d'un tema totalment diferent i poc conegut per la gent de fora del poble. I que un cop arriben a Porrera és un motiu per

perdre's pels seus carrerons i anar descobrint un a un aquests vells/bells tresors penjats a les façanes de les cases. I és que Porrera és la població de tot el país amb més rellotges de sol per densitat de població. Aquests instruments antiquíssims mesuren el pas del temps a través de l'astre rei i les ombres projectades per un gnòmon o estil.

Exactament el poble acull en els seus carrers catorze rellotges de sol orientats majoritàriament al sud-est, molt diferents entre si que mostren al visitant una varietat exquisida de colors, formes i estils. Tots ells situats en façanes d'edificis construïts durant el segle XIX, exactament entre els anys 1840 i 1880 (just abans de l'arribada de la fil·loxera a Porrera), en ple esplendor econòmica i social que va portar al poble a convertir-se en el lloc que va fer del temps la seva carta de presentació.

En un passeig relaxat es poden anar buscant aquests artefactes que parlen d'un temps no gaire llunyà en què el sol marcava els horaris pagesos. Les inscripcions que acompanyen solen ser de resignació, de caràcter religiós i fins i tot filosòfic.

Per exemple, un rellotge guarnit amb un escut, un altre que només marca les hores de la tarda perquè la resta del dia no

Rellocte del portal

hi toca el sol, un que està tan amunt que costa de veure, un de colors molt llampanants, un altre amb xifres aràbigues, un que té un sol amb ulls, nas i boca, i també n'hi ha un amb cert sarcasme, el rellotge de sol del castell, situat a l'ombra totes les hores del dia i amb una llegenda que es burla de qui el contempla. «Què miris, mussol, que no veus que no toca el sol?» Segurament, però, el més popular és el del Portal, un dels més grans i complexos de Catalunya i que conté uns versos molt enigmàtics que ningú encara ha pogut entendre.

Així doncs, ja teniu un motiu més per venir a visitar el vostre poble germà.

PRIMER NAIXEMENT PORRERA-PORRERES

Les relacions entre Porrera i Porreres venen de lluny: aquell viatge de l'Agrupació el 1984 va significar l'inici d'una singladura que perdura encara avui dia. L'agermanament, que es va fer efectiu el 1997, ha tardat només 25 anys en deixar descendència. Sí, sí, literalment! I és que la matinada del 9 de maig de 2022, a les 4:04 h. va néixer na Martina Domènech Maya, a l'Hospital Universitari Sant Joan de Reus, va pesar 2,780 kg. Es veu que na Martina és una nina molt tranquil·la i bona i ho està posant bastant fàcil als seus pares, el porrerà Adrià Domènech Simó (col·laborador habitual de la nostra revista) i la porrerenca Marga Maya Garí.

Des d'aquestes pàgines volem donar-los l'enhorabona a ells i als seus padrins porrerencs/porrerans, als seus concos i ties, i també la benvinguda a na Martina!

Fotografia de @laurarino_fotografia

VOLUNTARIAT A TANZÀNIA

Maria Magdalena Rigo Barceló

Pel desembre de fa un any i mig, quan vaig acabar la temporada hotelera, una amiga i jo vam decidir fer un viatge que sempre ens

havia fet molta il·lusió, un voluntariat a Àfrica. D'entre totes les ONG i Associacions que hi havia, ens vàrem decidir per una que tenia un orfenat-escola i estava situada a Kènia, allà vàrem estar durant un mes. Record la primera setmana, tot era molt diferent: el menjar, els costums, la manera de comunicar-se. Però també record que poc a poc vam saber adaptar-nos i gaudir d'aquella nova realitat que ens envoltava, una realitat que poc té a veure en aquella que estàvem avesades a casa nostra.

Durant aquest voluntariat vaig conèixer un jove de Madrid que nom Diego, ell va dur a terme un projecte per dur una potabilitzadora d'aigua a l'orfenat, ja que allà no tenien accés a aigua potable i bevien aigua del llac. Ens va contar que tenia pensat emprendre un projecte més gran i que estava molt il·lusionat.

El temps va passar tan ràpid que quan estàvem adaptades ja va ser hora de tornar, però en el fons jo sabia que hi tornaria. La meua sorpresa va ser quan, començant la quarantena el març de 2020, en Diego em va telefonar per contar-me que havia decidit dur endavant el seu projecte i que volia que jo en formés part. Li vaig dir que sí.

A dia d'avui duim dos anys de projecte, vàrem començar com una petita família i hem anat creixent cada vegada més. El projecte consisteix en la construcció d'un orfenat a un terreny de la localitat de Bukoba, als peus del llac més gran d'Àfrica, el llac Victoria. Bukoba és la capital de la regió de Kagera, al nord-est de Tanzània i després de viatjar durant 7 mesos per Kènia, Uganda, Ruanda i Tanzània, aquesta localitat va robar-li el cor

a en Diego. En base a les mancances que s'han vist a la zona, l'objectiu principal del projecte és cobrir les necessitats bàsiques com són l'alimentació, un lloc on dormir, l'educació gratuïta i de qualitat, entre d'altres, de 80 nins i nines en situació de vulnerabilitat.

Per fi aquestes festes de pasqua vaig aprofitar per anar a veure l'orfenat per primer pic. En aquest viatge em va acompanyar el meu germà, en Tomeu Rigo i una amiga de València, na Isa. Va ser un viatge molt especial perquè tenia moltes ganes de veure el projecte pel qual he dedicat tant esforç i no podia tenir millor companyia que el meu germà.

Va ser una mica ràpid perquè just hi vàrem poder anar durant deu dies. Durant aquests dies vàrem fer moltes tasques com: activitats de construcció, sembrar verdures a l'hort, cuidar dels animals, anar a comprar materials per la construcció, reunions amb el govern, entre d'altres. També vàrem tenir temps per divertir-nos: vàrem anar a visitar una cascada de la zona, vàrem fer foguerons, vàrem compartir històries i anècdotes i també vàrem rebre la visita dels nens que viuen a veïnat, amb ells vàrem preparar activitats i jocs.

Abans d'anar a Àfrica no tenia una idea molt formada de com podria ser, tot el

que coneixia era el que havia pogut veure a algun documental per la televisió. Una vegada havent estat allà puc dir que no és com

hagués pogut imaginar, els països on he estat són llocs increïbles amb una naturalesa i paisatges impressionants, gent molt amable i moltes activitats per fer. Recomanaria molt viatjar-hi i viatjar en general, ja que t'ajuda a aprendre que hi ha realitats molts diferents a la teua i que no tothom té tots els recursos i comoditats que pots tenir tu.

A l'associació esperam poder acabar les obres i per fi poder acollir als nins i nines, que puguin quedar a viure dins el recinte i anar a l'escola. Si t'agradaria ajudar-nos, pots venir de voluntari, fer-te amic d'Aheri des de 5€ al mes, col·laborar amb la tenda solidària o compartir el projecte per arribar a més persones. Tota ajuda és ben rebuda!

i ara, Solarium

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

PERRUQUERIA

extensions
tallats de moda
tints
banys de color
tota casta de metxes
moldejats
desarriat
recollits
núvies
comunions
etc...

ESTÈTICA

depilacions
neteja cutis
decoració d'ungles
tint de pestanyes
moldejats de pestanyes
massatges
manicures
pedicures
maquillatges

**obert de dimarts a divendres de
9 a 12 i de 15 a 20 h
dissabte tot el dia**

C/ Passaratx, 114

Tel. 971 166 646 - PORRERES

PER QUÈ LA GUERRA?

Petra Ramonell, psicòloga i psicoanalista

Quan el 24 de febrer els tancs russos envaiïen Ucraïna, tots pensàvem viure un malson. Les imatges d'agressió i violència que ens arribaven ens omplien de temor. Tots ens demanàvem com és possible tanta crueltat en el segle XXI! La humanitat tenia l'esperança que aquest conflicte es podria resoldre per la via diplomàtica, però lamentablement això no es va donar i la guerra ens va colpejar. Encara que en l'actualitat més de deu països pateixen els estralls de la guerra, cap d'aquestes confrontacions ens ha provocat tanta preocupació. Tal vegada sigui per la proximitat geogràfica del poble ucraïnès o, com diu Noam Chomsky, lingüista i activista polític, per haver provocat en la nostra societat un impacte similar al viscut per les democràcies europees quan Hitler va envair Polònia.

Si la guerra implica el fracàs del diàleg, quines serien les causes que ens han abocat a aquesta crisi? Fer una anàlisi objectiva és difícil enmig de tant d'enrenou! Hem vist a EEUU i Rússia acusar-se recíprocament d'intervencions armades en països sobi-

rans i de no respectar el dret internacional. Per una banda, l'expansió de l'OTAN, més d'onze països de l'antiga URSS han passat a formar part de l'eix occidental. Per una altra, un Vladimir Putin que se sent amenaçat i voldria retornar a Rússia l'esplendor de la desapareguda Unió Soviètica i rivalitzar amb la Xina i els EEUU. I enmig d'aquesta situació, la sorprenent ambivalència d'Europa, quan fa uns anys va permetre a Putin atacar Síria, Xetxènia, Geòrgia, Crimea i el Donbàs, sense oposar-se a la seva política expansionista. Per tot això, els pobles d'Europa viuen amb inquietud el desenvolupament d'aquesta guerra i temen la reacció impredecible de Putin si Finlàndia i Suècia entren a formar part de l'OTAN.

Davant del bloqueig de la via diplomàtica i de la situació dramàtica que vivim, voldríem girar la mirada i aprofundir en les causes per les quals en moments crucials de la història alguns líders polítics es queden fixats en les seves obsessions personals i s'obliden de salvaguardar els interessos de la Humanitat. Aquesta mateixa qüestió

va ser ja abordada per Albert Einstein i Sigmund Freud el 1932, quan a proposta de la Societat de Nacions varen dur a terme un intercanvi epistolar en un moment de crisi moral en la postguerra de la Primera Gran Guerra. El text d'aquest debat va ser editat per l'Institut de Cooperació Intel·lectual amb el títol: *Per què la guerra?*

Sobre ambdós intel·lectuals de renom, podríem dir que Einstein havia descobert ja la teoria de la relativitat i havia obtingut el Premi Nobel de Física el 1922 i Freud, com a pare de la psicoanàlisi era considerat un gran coneixedor de l'ànima humana. Aquest havia viscut amb dolor la Primera Guerra Mundial: el seus tres fills i alguns deixebles varen lluitar en el front i va ser testimoni del patiment de les classes més vulnerables. En aquesta conjuntura escriu el seu article: "De guerra i mort" (1915) on diu que aquesta guerra havia posat al descobert la tendència destructiva de l'home, amagada amb hipocresia sota una màscara de benevolència. Uns anys després, en les obres *L'Avénir d'una il·lusió* (1927) i *El malestar en la*

ca fonda càfé

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

cultura (1930) es lamenta de la dificultat de la ciència per aturar la irracionalitat humana i creu que l'Estat, davant aquesta resistència de l'home a renunciar a l'agressivitat, es veuria obligat a imposar un contracte social.

Einstein inicia el debat amb la pregunta: «Existeix cap mitjà que ens permeti alliberar-nos de l'amenaça de la guerra?». Amb aquesta pregunta, Einstein no parla com a físic, sinó com a humanista. Suggereix a Freud si la creació d'un organisme internacional amb autoritat podria resoldre els conflictes entre les nacions, si bé considera que aquesta via s'hauria d'enfrontar als obstacles de la resistència de les nacions a la renúncia de la seva sobirania i a l'afany de poder dels governants, que veuen en la guerra un mitjà d'enriquiment.

Freud li contesta que no creu que la seva proposta sigui una solució, perquè l'anomenat "dret" sovint s'ha resolt a través de la violència. Segons ell, el trànsit cap a una societat de dret es dona quan la violència d'un individu és compensada per la unió de molts. A més a més, seran necessaris altres factors per a la constitució d'una societat de dret, com és ara: l'organització i la promulgació de lleis, la creació de lligams afectius per donar cohesió a la comunitat i la renúncia voluntària d'alguns drets per part dels seus membres.

En una altra pregunta, Einstein demana a Freud: «Com explicar aquesta necessitat d'odi i destrucció inherent a la condició humana?». Odi observat no solament entre les nacions sinó també entre les minories religioses i socials dins una mateixa nació. Per contestar al seu interlocutor, Freud recorre a la teoria de les pulsions exposada en la seva obra: *El Jo i l'Allò* (1923). Aquí sosté que les pulsions de

l'home pertanyen a dues categories: aquelles que ens duen a conservar i a unir (Eros) o bé les tendències que ens impulsen a separar, destruir, o matar (Thànatos). Segons ell, ambdues pulsions no es corresponen amb el bé i el mal, sinó que es complementen; qualsevol de les dues pulsions és necessària i, de l'acció conjunta i antagònica d'ambdues, sorgeixen les manifestacions de vida. Què seria de la pulsio de conservació sense la part d'agressió per a poder defensar-se? I, per una altra banda, què seria de la pulsio d'amor sense un complement de la pulsio de possessió per captar l'amor de l'altre?

Per acabar, Einstein demana a Freud: «Existeix la possibilitat de rescatar l'home de les pulsions d'odi i destrucció per mitjà de l'educació?». Per respondre, Freud retorna a la doctrina de les pulsions per a trobar-hi la fórmula de combatre la guerra: si bé considera la guerra com un desbordament de la pulsio de destrucció (Thànatos), la via contrària, o sigui la creació de vincles i sentiments entre els membres d'una societat (Eros) pot desviar la pulsio cap a una meta pacífica. Un altre factor important seria la formació de líders honestos i capaços de dinamitzar els afectes de la massa social cap a un objectiu. Uns anys abans a *Psicologia de les masses i anàlisi del Jo* (1921) ja havia emfatitzat la funció del conductor de masses en la creació de lligams afectius en el si d'un grup humà. D'una banda, quan els membres d'un grup s'identifiquen amb l'ideal del seu líder en una relació vertical, es potencia la vinculació entre iguals entorn al seu conductor en una relació horitzontal.

Si fins ara hem vist com Freud s'ha limitat a donar resposta a les propostes d'Einstein, finalment passa a pregun-

tar: «Per què vostè i jo ens proclamam pacifistes?» I passa a exposar-ne les raons: la defensa del dret a la vida i la dignitat humana; la preservació dels valors artístics i culturals i la defensa del nostre entorn natural davant el perill que una nova guerra pugui conduir a exterminar la Humanitat. Aquests són els motius claus per a proclamar-se pacifista i n'afegeix un altre: els beneficis que la defensa de la pau per la via de la cultura (Eros) pot produir en l'individu. Quan l'individu substitueix l'agressió per la paraula i posa la mirada ens els ideals i en l'elevació ètica, pot arribar a governar les pulsions i desenvolupar la capacitat de pensar. Contràriament, quedar-se fixat en l'odi i en la revenja pot conduir-nos al patiment i a la malaltia.

I acaba amb la pregunta: «Fins quan haurem d'esperar que s'imposi la raó en l'home?».

I, durant aquesta espera, ens recomana «potenciar la cultura, perquè qui treballa per la cultura, també treballa contra la guerra».

Bibliografia

- FREUD, Sigmund (1915). *De guerra y muerte. Temas de actualidad*. O.C. Buenos Aires. Amorrortu
- FREUD, Sigmund (1933). *Por qué la guerra?* (Einstein y Freud) O.C. Buenos Aires, Amorrortu
- FREUD, Sigmund (1921). *Psicología de las masas y análisis del yo*. O.C. Buenos Aires, Amorrortu
- FREUD, Sigmund (1923). *El Yo y el Ello*. O.C. Buenos Aires. Amorrortu
- ROUDINESCO, Elisabeth; *Diccionario de Psicoanálisis*. Buenos Aires. Paidós, 2003

IMMIGRACIÓ

ALGUNES REFLEXIONS ENTORN AL TEMA DE LA IMMIGRACIÓ
QUE S'HAN TRACTAT EN AQUESTS TRES DARRERS NÚMEROS
DEL LLUM D'OLI

Maria Antònia Nicolau Rosselló i Cesca Roig Sampol

EMPATIA. Per a poder entendre i comprendre el fet migratori, cal conèixer la realitat i la història del país d'on prové l'habitant, així com les raons personals de cada un d'ells per marxar de casa seva i deixar enrere el país d'origen.

Tenir memòria històrica és igualment necessari. Cal recordar que, no fa tants anys, eren els habitants de les illes els que havien de marxar fora per a millorar les seves condicions de vida. La història pot canviar en qualsevol moment.

Per a molts d'aquests nouvinguts progressar significa tenir accés a les coses materials. Això, per ells, és un gran triomf, deixen enrere les mancances i necessitats, i tenen accés al món consumista.

L'accés a l'educació és també un fet diferencial prou significatiu. Molts d'aquests nouvinguts (sobretot les dones), principalment de zones rurals, no han tingut accés a l'educació i no han estat escolaritzats. Condicions semblants a la població rural de la Mallorca de postguerra. Desconeixen la realitat del lloc

d'acollida. No els podem exigir el que no saben ni coneixen. Exigir el que no es pot donar o correspondre té com a resultat la incomprensió per ambdues parts.

L'educació i la llengua són els pilars de la integració. Hem d'oferir la nostra llengua als nouvinguts com a regal de benvinguda per una integració plena. La llengua com a vehicle integrador.

Un altre punt a tenir en compte és el fet d'arribar a un lloc nou amb una petita comunitat del seu mateix origen, preexistent i ja ben assentada. La necessitat i voluntat d'integració no és la mateixa.

Per altra banda, quina és la diferència entre nouvinguts d'Àfrica, Sud-amèrica, Europa de l'est amb els nouvinguts del nord d'Europa. Per què uns són immigrants i els altres estrangers? Per què els tractam diferent? És l'herència colonialista o el caràcter de submissió a l'amo, conseqüència de la Mallorca rural de la postguerra, classista i producte d'una llarga dictadura repressora?

Sovint oblidam que les persones som éssers humans i no països o religions.

La diversitat social i cultural és un tret del qual les societats contemporànies no podem defugir. És important sensibilitzar i visualitzar la població sobre els reptes i les oportunitats que es plantejen. Podem parlar d'aprenentatge mutu, d'igualtat i de solidaritat si tots tenim els mateixos drets i responsabilitats. Per integrar i integrar-se, és necessària la voluntat per ambdues parts. S'han de crear ponts reals.

Des de la nostra comunitat els hem d'oferir eines per a la integració, amb exigències i concessions que facilitin la convivència. Aquest és un camí llarg, però si el fem junts serà més fàcil i millor.

Barbara-Art
DECORACIÓ - ANTIC

Gabriel Cortés

MESTRE ARTESÀ LLAUNER
FANALS MALLORQUINS - RESTAURACIÓ DE METALLS

Pl Molí de n'AMENQUAL, 10 - Telèfon i FAX 971 64 72 41 - 07260 PORRERES

L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA CELEBRÀ, EL PASSAT 14 DE MAIG A MONTUÏRI, LA SEVA ASSEMBLEA GENERAL

Associació de Premsa Forana de Mallorca

L'Associació de la premsa forana de Mallorca s'ha reunit aquest dissabte dia 14 de maig a Montuïri. Enguany la revista *Bona Pau* de Montuïri, una de les revistes associades més antigues, celebra els setanta anys de vida. Per aquest motiu, i d'acord amb la seva cordial invitació, vàrem voler celebrar la diada i l'assemblea general en aquest municipi.

La trobada fou a la Plaça Major i tot seguit vàrem poder gaudir d'una breu visita a l'església amb les explicacions de la historiadora de l'art Joana Maria Palou. Després partírem cap al barri del Molinar i durant el camí, els historiadors Francesc Canuto i Guillem Mas feren una explicació sobre els molins fariners de la zona. La jornada va continuar amb la visita al molí de Can Serra, on l'amo en Joan Mesquida *Serra* ens explicà com funcionava un molí fariner. En aquest mateix lloc, després d'un berenar per cortesia de la revista *Bona Pau*, va tenir lloc l'Assemblea General.

Durant l'assemblea el president de l'Associació Rafel Puigserver, acompanyat de la Junta directiva, va donar compte de les actuacions dutes a terme per l'entitat en aquest primer any de mandat.

Així es va detallar la participació del president o dels membres de la junta directiva en els diferents mitjans de comunicació o els articles que el president havia enviat a les revistes per commemorar diferents efemèrides de publicacions com *Llucmajor de pinte en ample*, *Ressò de Campos*, *Campanet* o la mateixa *Bona Pau*.

Igualment, es va informar de les diferents iniciatives que s'han dut a terme, com ara la preparació de la participació a la propera Diada de la Premsa Co-

marcal, que se celebrarà els dies 18 i 19 de novembre a Barcelona amb altres entitats germanes a la nostra.

També es varen detallar l'estat de comptes i es van exposar les millores en algunes despeses com les de l'assegurança del casal. Així mateix, es va detallar la importància del pagament de les quotes, que es mantenen en les mateixes quantitats, i es va fer un detallat estat de comptes de l'entitat. Es farà un darrer intent perquè totes les revistes es posin al dia i, si no és així, el president va anunciar que hauran de ser donades de baixa. De la mateixa manera analitzarem que les revistes de premsa forana han aconseguit només el 32,13 % de les subvencions de les ajudes als mitjans de comunicació en català.

Finalment, es va exposar per part de la Junta Directiva els plans que estan prevists fer amb la subvenció nominativa que se'ns ha concedit des del Consell de Mallorca:

1. Creació d'una nova web de premsa forana.cat. Es farà un redisseny de continguts, amb actualització de qualsevol notícia relacionada amb la premsa forana així com una millora dels serveis del correu corporatiu. Per això es va

demanar a les revistes que ens remetessin el seu logotip.

2. Digitalització dels fons. Cal pujar a la xarxa i catalogar part de les revistes associades a la Biblioteca Digital de les Illes Balears que gestiona la UIB. La digitalització dels que encara no tenim no els podríem incloure en aquest projecte i l'hauré de batallar.

3. Trobada de revistes de premsa Forana: Enguany la previsió és fer-la el setembre de 2022.

4. Premis Premsa Forana: aquests premis que ja estan convocats en cinc modalitats (reportatge, entrevista, fotografia, opinió i disseny a la millor pàgina). El primer premi de cada modalitat estarà dotat amb 250 euros, i un diploma acreditatiu. Els dos finalistes de cada categoria tindran un diploma i un premi de 50 euros. El termini acaba el 30 de juny de 2022.

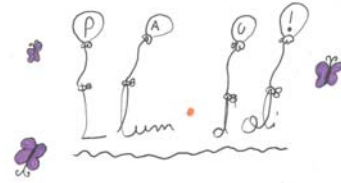
En el debat entre les revistes es va posar de manifest que estaria bé poder trobar la manera de compartir més continguts, no tant per publicar-los talment, sinó perquè cada publicació pugui trobar la seva manera d'adaptar-los a la necessitat i realitat del seu poble o localitat.

Islam Bonabdellah (5è A)

Clement Serra
i Servera

CEIP

Clement Serra
i Servera

Iklas Zahroui (6è A)

Caterina Miralles Iturraspe (6è A)

Llum d'Oli
PORRERRES

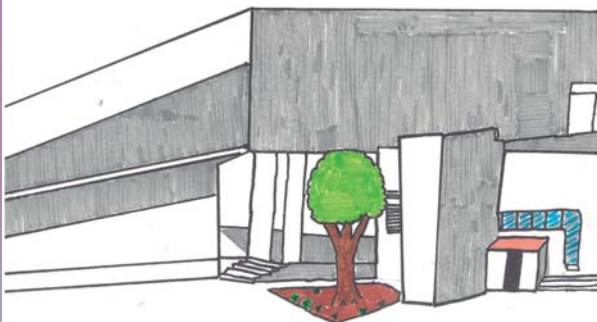

Clement Serra
i Servera

2022

LLUM D'OLI

Clement Serra
i Servera

Mohamed Amin Benyagoub (6è B)

Marta Lliteres Cerdà (5è A)

CEIP

Clement Serra
i Servera

